

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
laza.

Lupte sângeroase de stradă în Viena.

Viena, 17 Septembrie.

(Dela corespondentul nostru.) Agitația neîntreruptă a social-democraților împotriva scumpirii traiului și îndeosebi a scumpirii cărnii, a luat erii un adevărat caracter revoluționar, prefăcând străzile capitalei imperiului în teatrul unor lupte sângeroase. S'a ținut un meeting, la care au luat parte la vre-o 40,000 de inși, pentru a protesta împotriva scumpetei crescânde a alimentelor.

Adunarea n'a fost prin urmare de proporții prea mari, căci cu alte ocazii meetingurile organizate de socialiști au atins și cifra de peste 100—150 mii. Din punct de vedere politic deci, adunarea nu a fost dintre cele mai reușite.

În fața primăriei, unde s'a ținut adunarea s'au ridicat mai multe tribune. Aproape toți șefii social-democrați au luat cuvânt, atacând cu asprime guvernul și îndeosebi pe ministrul de comerț Weisskirchner. La sfârșit s'a votat o energică rezoluție în care se atacă guvernul și se cere desființarea a orice taxă pentru intrarea liberă a cărnii în țară.

Cam cătră ora 11 s'a dat prin signal de știre publicului că adunarea s'a încheiat. Marcea masă de oameni a început să se disolve. Cu alte asemenea ocazii partidul socila-democrat avea singur delegați din sânul său pentru menținerea ordinii,

de astă dată însă, fiindcă poliția admisesse și publicul din suburbii, cari nu făceau parte din partidul socialist, organizatorii n'au vroit să-și ia asupra-și nici un fel de răspundere. Poliția n'a fost pregătită la asta. Și i-a fost mare surprinderea când a văzut că retragerea nu se face în ordine și că se desfac grupuri-grupuri de turbulenți, cari iau atitudini amenințătoare. Pe la ora 11 situația a devenit pe unele locuri chiar critică, strigăte, urlete au provocat o adevărată panică și bastoanele se ridicau amenințător deasupra capetelor.

Poliția își perduse capul. În fața casei prim-ministrului Gautsch, care e pe lângă Hofburg mulțimea a rupt cordoanele slabe ale poliției și au bombardat cu pietre obloanele de fier ale ferestrelor. Un grup enorm de turbulenți în aceeaș vreme a atacat cu pietre palatul primăriei. N'a rămas o singură fereastră nespărta.

- Jos cu guvernul!
- Jos cu înșelătorii poporului!
- Peară reacționarii!

Situația a devenit dintre cele mai critice. Cordoanele poliției erau pretutindeni rupte și mulțimea se făcuse stăpână în jurul Ringului, pe lângă Hofburg și în Graben.

În momentele supreme a sosit miliția, care în șiruri strânse a înaintat spre demonstranți din toate direcțiile străzilor. În câteva minute toate străzile erau ocupate de soldați. S'au întâmplat mici ciocniri între demonstranți și miliție, dar arma nu s'a întrebunțat. Masele au cedat forței armate și peste o jumătate de oră terenul a fost curățit.

Nu așa însă în suburbii. Partea mai mare dintre demonstranți s'au refugit în suburbii și aici au avut loc adevărate lupte de baricade. Demonstranții au răsturnat un tramvai, au devastat o școală, scoțând băncile în stradă și dând foc bibliotecii. În mijlocul străzii s'au aruncat mobile cari au fost vărsate cu petrol și incendiate. În jurul focului o adevărată orgie revoluționară a mulțimii.

Când a sosit un escadron de cavalerie, el a fost primit cu o adevărată ploaie de pietre. Soldații n'au putut înainta de obstacolele ridicate în calea lor, din adăpostul cărora demonstranții svârleau cu pietre. Au trebuit să descălece și să înainteze cu baioneta scoasă, spre demonstranți. Și aceasta a mers însă cu anevoie. Mulțime de soldați a fost răniți. O piatră l'a nimerit în cap pe ofițerul care era în fruntea trupei și i-a spart capul. Ofițerul a fost umplut numai decât de sânge.

Ofițerul a comandat apoi *Ladet!* Comanda a fost rău înțeleasă și plutonul care înainta în torentul de pietre a descărcat armele.

În momentul următor o panică de nedescris a urmat. Țipete și vaicete au umplut văzdubul. Mulțimea îngrozită a rupt'o acum la fugă. *Patruzeci de răniți au rămas pe teren.* Soldații înșiși au alergat acum la dânșii, să le dea ajutor, iar restul înainta cu baioneta spre a împrăștia pe demonstranți.

Lupta aceasta a mai durat o oră, fiindcă demonstranții alungați dintr'o stradă se baricadau în altele, până ce au sosit din

FOIȚĂ ORIGINALĂ A ZIARULUI „TRIBUNA”

Cu dorul...

Sfioase doruri tănuite
Mă leagănă n'tr'un crud alint,
Iar inima mi-o trec într'una
Prin ascuțișul lor de-argint...

...Stau ore n'tregi aici pe luncă,
Cu fruntea n'mormântată'n flori,
Când pe de-asupra n'șiruri mândre
Trec rînduri-rînduri de cocori.

Mă uit în urma lor cu milă,
Cu dor privesc apoi pe drum;
...Aștept ceva din depărtare,
De atâta vreme-aștept acum...

...Stau ore n'tregi aici pe luncă,
Abia adorm și mă deștept,
...Aștept ceva din depărtare
Și nici eu nu n'șteleg ce-aștept!!

P. Pădure.

Dostoievski.

Vulturul.

Trad. de A. Corbul.

Pe când îmi făceam osânda în Siberia, a trăit câțva în ostrogul nostru și un vultur; era un vultur mic de stepe. Se vede că un condamnat îl ră-nise afară la câmp, după care l'a adus istovit și bolnav în ostrog. Toată lumea se adunase horă în jurul lui; el nu putea să sboare căci aripa-i dreaptă atârna nemișcată la pământ și avea și un picior scrîntit. Par'că-l mai zăresc cum privea cu sălbăticie în juru-i cercetând cu privirea grupurile curioase de oameni de lângă el, și deschizând ciocu-i strîmb și puternic, gata a-și vinde scump viața. Când ne uitam la el sau îl necăjeam, se ducea șchiopătând și bătând din aripa cea sănătoasă, până în fundul cel mai îndepărtat al ostrogului, unde se ascundea în vre-un colț, strîns lipit de uluci. Acolo a viețuit el mai bine de trei luni, fără a-și părăsi ascunzătoarea nici un minut. La început ocașii îl vizitau des și asmuțeau cănele asupra lui. Cănele se arunca furios în contra vulturului, se temeă însă să se apropie prea tare de dansul și rămânea la distanță cu părul sburlit și cu urechile ciulite, lueru de care condamnații făceau mare haz. „E răutăcioasă foc pasărea asta, spuneau ei, nu vrea să se îmblânzească cu nici un chip”. Mai târziu însă cănele își pierdu teama și începu să-l chinuiescă pe captiv fără milă. Il apuca cu dinții de aripa bolnavă și trăgea de ea. Vulturul se apăra din răspuțeri cu ghiarele și cu ciocul; mândru și sălbatec ca un rege rănit, el pri-

vea din colțul său pe toți acești oameni curioși cari se desfătau la durerile lui. În sfârșit ocașii se săturaseră de el, îl uitară și-și văzură de treabă; în fiecare zi însă puteai vedea în ungherul lui fă-șii de carne și o tînichea plină de apă, ne care se vede că i-le aducea cineva. La început vulturul refuză ori ce hrană; mai multe zile în șir nu mănăcă nimic; în sfârșit se hotărî să îmbeuce, dar nu primea niciodată hrană din mâna cuiva, nici nu voia să mănânce când era lume de față. De multe ori avui prilejul să privesc la el de departe. Când nu vedea în jurul său pe nimeni și se credea singur, ieșea din colțul în care sta ghemuit și făcea, șchiopătând, zece sau doisprezece pași de-a lungul ulucilor, după care se întorcea în ungherul său: astfel făcea el mișcări ca să nu întenească pe loc. Când dete însă odată cu ochii de mine, fugi șchiopătând și târîndu-și aripa bolnavă la locul său, își arunca capul pe spate, deschise ciocul și cu penele sburlite aștepta gata de luptă. Nici una din mângăierile noastre nu l'a putut îm-blânzi vre-odată; când mă vedea aproape de el, da cu ciocul în toate părțile, încerca să mă sgarie și să mă muște și nu voia cu nici un chip să ia carnea din mâna mea; se uita doar țintă în ochii mei cu privirea lui rea și pătrunzătoare. Solitar și sălbatec el își aștepta moartea, fără a se încrede nimănui, fără a se împăca cu noi.

În sfârșit, osândiții își aduseră aminte de el, după două luni de uitare, în care răstimp nimeni nu se sinchisise de dansul. O milă subită înlocui în inima lor, nepăsarea lor de până atunci. Cu toții fură de părere ca vulturul să-și recapete libertatea. „Poate să crape afară, numai în ostrog să nu mai stea” spuneau ei.

toate părțile trupe cari i-au impresurat și au restabilit ordinea.

Numărul răniților este foarte mare. Un muncitor a murit, pe loc, sunt însă mulți grav răniți, cari abea vor scăpa cu viața. Dintre polițiști au fost mai mult ori mai puțin grav douăzeci de inși răniți. S'au făcut numeroase dețineri.

Avizat despre aceste demonstrații, monarhul s'a arătat foarte afecționat și mâhnit.

— *A trebuit să mai ajung și asta nenorocire!* — a zis Maj. Sa.

Demonstrațiile din Viena au o adâncă semnificație prin faptul că apar aproape în aceeași vreme cu mișcările revoluționare de același caracter din Franța și din Spania.

Un nou spirit al vremii se declară în aceste mișcări. Lumea trece prin o nouă criză care se manifestă în semnul pâinei și a cărnii. Masele mari ale mulțimei din jumătate Europa sfidează baionetele și moartea pentru pâine pentru carne, pentru scumpețea traului. Toate revoluțiile încep așa. La originea oricărei adânci prefaceri sociale a presidat motivul acesta primitiv: alimentele de trai s'au scumpit și mulțimea nu și-a mai putut potoli foamea.

Mișcările muncitorimeii din Occident par a arăta semnele distincte și sigure a unei epoci noi care se anunță.

Moștenitorul la monarhul. Se anunță din Viena: Duminecă monarhul a primit în audiență pe moștenitorul de tron, arhiducele Francisc Ferdinand, care i-a raportat despre desfășurarea marilor manevre din Nordul Ungariei. Impăratul și-a exprimat cea mai vie mulțămire văzând frumoasele rezultate ale manevrelor.

Audiența contelui Khuen-Héderváry
Ni-se telegrafiază din Viena: Primul ministru ungar, contele Khuen-Héderváry

— Fără îndoială; că e o pasere sălbatică, învățată cu libertatea — și ostrogul nu e de el...

— Ista nu e ca noi, fraților, adaogă un altul.
— Ce prostii spui și tu! Că doar el e o pasere și noi suntem oameni.

— Vulturul, fraților, e regele pădurilor, începu să spună unul, dar nimeni nu-i dete ascultare.

Intr'o zi după masă, în vreme ce tobele ne chemau la muncă, câțiva dintre noi puseră mâna pe vultur, îi ținură ciocul cu mâna, și în vreme ce el se sbătea cu putere și își avânta sălbatec aripa în jurul său, îl scoaseră afară din ostrog. Ne îndreptarăm cu toții spre întăriturile cetății; cei doisprezece oameni cari compuneau grupul, fură curioși să vadă încotro se va duce vulturul. Și, lucru ciudat! cei mai mulți erau animați și vioși ca și cum lor înșiși li-s'ar fi dat libertatea.

— Dă-i drumul, Mikita!

I-se dete drumul vulturului de pe colină, jos în stepă. Toamna era înaintată, vremea era rece și întunecoasă. Vântul trecea șuierând peste câmpiile sterpe și foșnea prin iarba galbenă și uscată a stepei. Vulturul mergea drept în fața sa, mișcând din aripa-i bolnavă și par'că se zorea să scape de privirile noastre care-l urmăreau. Osândiții nu-și luară ochii dela el până ce îl văzuseră dispărând în iarba stepei.

— Văzut-ați? întrebă unul dus pe gânduri.

— Acum nu vrea să mai știe de noi; nici o singură dată nu s'a întors ca să ne vadă, strigă un altul. Și cum gonca, frate!

— Credea-i poate că se va întoarce să-ți mulțumească?

a fost azi primit în audiență la monarhul. Se svonește că primul ministru înainte de a merge la monarhul, a fost chemat în audiență la moștenitorul de tron, arhiducele Francisc Ferdinand. unde a zăbovit vreme de un ceas.

Despre audiența contelui Khuen la monarh s'a dat un comunicat în care se spune că primul ministru, care n'a mai fost în audiență dela sfârșitul lunii Iunie până astăzi, i-a făcut monarhului un vast raport despre situația politică și despre evenimentele politice ce se prevăd (!) în apropiatul viitor. Monarhul ar fi rămas foarte încântat de raportul contelui Khuen și l'a concediat din audiență arătându-i semnele *deplinei sale încrederi.*

Viitorul ministru de război. In ce privește pe urmașul baronului Schönaich, fostul ministru de război, se aduc în combinații diferite persoane. Cu toate acestea mai probabilă este numirea comandatului corpului de armată din Seraievo, a generalului Auffenberg. Căci după cum se anunță din Viena, generalul Auffenberg a primit invitare, de a se prezenta în audiență, în vederea apropiatei sale numiri.

Ziarele vieneze sunt informate că în locul cavalerului de Auffenberg va fi numit comandant al corpului XIV generalul Krobotin.

Vizita moștenitorului turc la Sinaia. „Oesterreichische Rundschau” publică un articol datorit baronului Chlumetzki, asupra vizitei moștenitorului turcesc la Sinaia.

Autorul spune că vizita amintește convenția militară turco-română și este o nouă asigurare a păcii din Balcani.

Situația în Austria. Din Viena ni-se scrie: Reichsrathul se va întruni în sesiunea de toamnă la 5 Octombrie. Se vor lua mai întâi în discuție revizuirea regulamentului Reichsrathului și proiectul despre urcarea lefii deputaților, apoi proiectele despre căile ferate de interes local și apeducte. Guvernul are de gând ca până la Crăciun să treacă prin comisii bugetul și proiectul reformei militare, ca în Ianuarie să ajungă în discuția Camerei.

— De acum nu mai suntem de el; a mirosit libertatea, lighioana!

— Da, e liber.

— Pe veci plecat-a dela noi; n'o să-l mai vedem!

— Ce stați aci cu mâinile în sân? La lucru! strigară paznicii, și cu toții o porniră tăcuți la muncă.

Mi-aduc aminte de ultima zi de osândă pe care am făcut-o. În ajunul zilei mi-am recăpătat libertatea, scena aceasta mi-a revenit în memorie. Pentru cea din urmă oară pășeam de-a lungul ulucilor ostrogului, într'un amurg trist de toamnă. De câte mii de ori nu călcașeam pe acele locuri, timp de ani încheiați! Colo, în ungherul acela, zăcuse vulturul rănit; revedeam par'că ochii săi mândri și răi cum se aținteau asupra mea. Și m'a cuprins un dor ciudat, neînțeles de zilele în care ne adunam cu toții în jurul paserei captive ca să privim cum se sbătea cu ciocul întredeschis, cu ghiarale gata de luptă. Pe unde o fi acum? mă întrebam. **Intreaga scenă a liberării lui îmi revenea în minte,** și mă porneam să reconstituiesc cu duhul drumul nostru prin iarba galbenă și uscată a câmpiei în sere a stepelor, din clipa când a dispărut din ochii acea zi de toamnă înaintată.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la „**Librăria Tribunei.**”

Adunarea dela Buteni.

— Dela trimisul nostru special. —

Spre Buteni. — Primirea. — La biserică. — Adunarea. — Declarațiile dlui Dr. T. Mihali despre cooperarea cu iusthiștii. — Discursurile. — Neînțelegeri locale.

Cu „motorul” care te sguđuie binișor facem calea spre Buteni. Străbatem un șes frumos cu pământ arător, care numai în mică parte este proprietatea românilor. Sunt și aici latifundii întinse, proprietăți mari, cari stăpânesc populația noastră dela sate. Românii noștri s'au întovărășit în vr'o câteva locuri și au mai cumpărat din ele, ca de pildă la Răpsig. Dar în cea mai mare parte pământul este al străinilor de neamul nostru.

Ploase puțin dimineța și era răcoare deabinele. Porumbul pipernicit și slab prin toate părțile aceste își flutura frunza uscată și spartă de grindina din vară în bătaia vântului, răspândind un susur trist plin de melancolie. Din Arad mergem puțini: Dr. T. Mihali, Dr. I. Suci, V. Damian, Dr. R. Veliciu și Cornel Lazar, iar pela gări nu ne-a așteptat poporul ca de obicei. Au lipsit deastădată manifestările sgomotoase de simpatie față de frunțașii noștri, fapt care contribuia la răceala atmosferei prin care treceam.

La gara din Boros-Seboș așteptau vr'o câteva zeci de țărani în frunte cu trei avocați români din Buteni, dnii Dr. Aurel Grozda, Dr. I. Pap, Dr. C. T. Albu cu d. Peneș dela banca „Codrul” din Buteni și încă mulți alți frunțași de prin aceste părți. D. Dr. Grozda a salutat pe oaspeți în cuvinte calde, la cari a răspuns d. Dr. T. Mihali. Am pornit apoi într'un lung șir de trăsură spre Buteni. La mijlocul drumului ne-a așteptat o frumoasă ceată de călăreți, cari mergând în fruntea trăsurilor ridicau în vânt praful drumului puțin îngrijit, dar împrăștiat și veselie din clopoțelele și zurgălăiele lor. Așa în fugă am intrat în Buteni trăgând la casa frumoasă a dlui avocat Grozda, unde am fost găzduiți cu multă dragoste și cu un confort foarte rar prin centrele mai mici ale noastre. După o mică gustare ne-am făcut și româneasca datorie de a merge la biserică, unde servea părintele administrator protopopesc al Butenilor, d. Bodea, asistat de încă doi preoți. Biserica era tixită de lume, țărani mai ales, din Buteni și de pe valea Desnei. Cânta un cor, pe care-l ascultam uimit cum interpretează liturgia măiastră a lui Dima. De acolo din strana mea mă uitam la mulțimea de capete. Erau toți țărani români frumoși, îmbrăcați în sumane albe și plini de sănătate îmbucurătoare. Rumeni, indesați și vânjoși, cu ochii vii și inteligenți, își făcea o plăcere dureroasă să te viți în fața lor senină. Cătă sănătate în sufletul și corpul lor! Tu orășan chinuit între ziduri, străbătut de fumul cafenelelor și al fabricilor, îi admiri și simți cum ți-se strecoară în suflet un regret plin de amărăciune: De ce-am plecat de aici din preajma dumnezeiescului fum de tămâie al bisericuței noastre, din sânul acestei sănătăți patriarhale?!

Adunarea a fost mititică, abia dacă o mie de oameni s'au strâns în piață, în jurul unei tribune. Erau și puțini preoți, vr'o doi trei, iar învățătorii s'au dus toți la adunarea lor din Arad. În schimb a fost multă însuflețire. Deși aproape că au ținut discursurile a plouat întetit, în picuri repezi, deși și reci, nici un om nu s'a simțit ispitit să părăsească adunarea. Aprobări dese înviorau mulțimea, câte o glumă nimerită a vr'unui țărăn stârnea haz, iar sufragul universal era aclamat totdeauna cu strigăte viforoase de: *Trăiască votul universal!* S'a putut observa cu acest prilej că o mare parte dintre plugarii noștri cumose lămurit întreagă situația noastră politică națională. Aprobările și desaprobările lor veneau totdeauna la vreme potrivită, concise și scurte. Numai pe o femeie am auzit-o la spate, zicând, când un orator a amintit că dușmanii noștri vreau să ne fure limba: „oare, zău, chiar vreau să ne-o ia?”

Adunarea aceasta a câștigat însă în importanță prin declarațiile dlui Dr. T. Mihali, președintele clubului nostru parlamentar, asupra cooperării partidului nostru cu iusthiștii. Se știe că

atitudine a luat oficialitatea partidului nostru față de iusthiști înainte de aceasta cu câteva luni. La adunarea lor din Arad vorbise d. Dr. St. C. Pop declarând categoric că partidul nostru va duce mână în mână cu ei campania împotriva actualului guvern. Se închegease atunci, prin declarațiile dlui Pop, o tovărășie de arme, care a stârnit dela început multe nedumeriri și nu s'a tradus nici când în faptă, pentru că Justh s'a mulțumit să ne spună câteva vorbe goale, arătând însă în aceeași vreme ungurilor săi, că el din „supremație” nu lasă nimic, el vrea doar să câștige zece milioane de „maghiari noi”. Dată fiind această purtare a partidului „cel mai democrație” ziarul nostru a scris, de mult că o cooperare cu astfel de oameni este cu desăvârșire imposibilă.

Cum am putea să cooperăm noi cu un partid care cere sufragiu universal, dar nu pentru noi, care obstruează proiectele de reformă militară, dar nu pentru că jignește interesele tuturor popoarelor din țară, ci pentru că ele nu aduc o și mai mare prevalență a limbii ungurești în armată?! Cu toate acestea dela declarațiile dlui Dr. St. C. Pop până astăzi nu s'a dat nici o lămurire care să spulbere echivocitatea în care se afla partidul nostru. Bine a făcut deci d. Dr. T. Mihali când a făcut următoarea declarație:

— Noi în dorința de a elupta cât mai curând sufragiu universal ne-am aliat și cu partidele maghiare cari au cerut această reformă și ne-am gândit că trebuie să cooperăm cu ele pentru răsturnarea actualului regim care împiedecă realizarea unei legi folositoare pentru țară. În scurtă vreme ne-am convins însă că opoziția din parlament nu numai că urmărește ținte potrivnice unni adevărat sufragiu universal, dar face obstrucție în cameră, pierde vremea cu un joc copilăresc și împiedecă legislația țării, singur pentru motivul deghizat al ajungerii la oala cu carne. Tot așa sunt și opoziționiștii ca și celelalte partide ungurești. Ne-am retras, deci, nu am dezvoltat o activitate mai intensivă în cameră, ci am crezut că facem mai bine dacă ne coborim în popor să lămurim asupra situației politice din țară.

Declarația aceasta a dlui Mihali, se înțelege, nu se potrivește în nici un chip cu cea a dlui Dr. St. C. Pop și o nimicește venind ea dela un om și mai oficial decât dl Dr. St. C. Pop, e însă și ea destul de tardivă. La adunările de până acum nu s'a vorbit nimic despre acest lucru de mare importanță pentru noi și nu s'a scris nimic sub acest raport nici la gazeta autorizată a partidului. Au trebuit câteva luni ca să se observe că Justh ne trage pe sfoară cu prietenia lui. Sperăm însă că de aici înainte se va găsi un punct și pentru această chestiune în rezoluțiile adunărilor populare ce se vor mai ține.

Afară de declarațiile aceste d. Mihali a mai vorbit despre situația politică, împărțind apoi sfaturilor și sfaturi economice în ramura agriculturii, terminând cu cuvintele: Noi trebuie să facem nu numai o propagandă politică, ci și una economică-culturală.

După d. Mihali a vorbit d. Dr. I. Suciu. D-sa a vorbit despre puterea culturii românești care ne strânge pe toți într'un singur partid și a arătat apoi poporului pentru ce trebuie sufragiu universal. Într'un anumit moment când spunea d. Suciu cum se câștigă sub regimul de astăzi un mandat de deputat, subprefectul care era de față și se servea de un tâlmăciu, l-a întrerupt pe d. Suciu, făcându-l atent că dacă mai continuă în felul acesta încheie adunarea. Puternicele aplauze și strigăte ale adunării a închis însă gura năbădăiosului om al administrației. A urmat părintele protopop și deputatul Vasile Damian, care într'un discurs mai lung a arătat cum s'au răsturnat dela Tisza Kálmán încoaci toate guvernele ungurești cari și-au scris pe steagul lor nimicirea naționalităților din țară. Cuvântarea dlui deputat Damian a fost ascultată cu viu interes. D. Dr.

Aurel Grozda a ținut un discurs avântat și bine spus, în care a lămurit cum partidele ungurești din țară, toate sunt partidele minciunii și ale mistificației, iar partidul nostru național este singurul partid care urmărește adevărul și dreptatea chiar și în politica generală a țării. D. Grozda a fost aclamat cu insistență de țărani. La cererea multora a vorbit la sfârșit și d. Dr. R. Veliclu, care, prin pilda serbărilor dela Blaj unde s'a manifestat poporul românesc solidar întru toate, dărîmând și barierele confesionale, a lămurit țărănimea asupra principiului solidarității naționale de care avem cea mai neapărată lipsă în împrejurările grele prin cari trecem. Părintele Bodea care a prezidat adunarea, a cetit de încheiere rezoluția cunoscută dela celelalte adunări, a îndemnat poporul să se împrăștie în liniște ducând și celor de acasă cuvântul fruntașilor răsumat în ziua aceasta. Intre urale și animație s'au despărțit apoi țărani de noi. Pe fețele lor ceteai mulțumire și încredere într'un viitor mai bun. Oaspeții au fost găzduiți iar la ospitala masă a dlui Dr. A. Grozda.

Că adunarea aceasta nu a răușit ca celelalte de până acum este a se atribui neînțelegerilor, cari se vede că bântuie și prin aceste părți din belșug. Nici aici nu știu oamenii să și păstreze cumpătul când e vorba cel puțin de chestiunile noastre publice. Mulți fruntași din cercul Iosășelului nu au luat parte la adunare și chiar prezidentul clubului cercual a rămas acasă la Hălmagiu, iar preoții au manifestat și ei un desinteres neexplicabil. Motivul cel mai nou este: *convocarea adunării*. Nu se știe pentru ce, comitetul central nu s'a adresat dlui Cornel Lazar, protopop în Hălmagiu și prezident al clubului cercual, ci dlui Dr. A. Grozda, avocat în Buteni, iar d. Grozda încă, nu se știe pentru ce, a aflat de bine să l'înștiințeze pe părintele Lazar despre convocarea adunării numai prin convocatorul publicat în gazete. De aici apoi supărări și nereușită. D. protopop Cornel Lazar a abzis de prezidenția clubului cercual și în supărarea sf. Sale a mers până într'atât, încât a ieșit chiar și din clubul cercual al partidului național.

Înțelegem și noi nemulțămirea părintelui protopop și o justificăm, e motivată și abzicerea din prezidenție a Sf. Sale, dar nu putem aproba în nici un chip ieșirea părintelui protopop din organizația partidului național.

A eși din cadrele unui partid însemnează a nu mai adera la toate punctele din programul lui, iar părintele Lazar, socotim că nu vrea să demonstreze aceasta. O rectificare se impune.

Aviz abonaților.

Abonații noștri cari nu și-au înnoit încă abonamentul pe semestrul al II-lea al anului curent sunt rugați să binevoiască a-l înnoi ca să nu li-se întrerupă expedierea regulată a ziarului.

De-asemenea sunt rugați toți abonații noștri în întârziere cu plata abonamentului să grăbiască cu achitarea sumelor ce ne datoresc, ca să nu fim siliți a întrerupe trimiterea ziarului pe adresa lor.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

In România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Scrisori din București.

Ardelenii din țară. — Rolul lor în comerț, industrie și agricultură. — Cine îi atacă. Un exemplu din cele multe.

București, 2 Septevre.

Din când în când vedem, în unele foi din țară apărând articole inspirate de un sentiment dușmănos ardelenilor stabiliți în România. Firește, ziarele, cari se ocupă cu acest sport nu sunt ziarele serioase din Capitală și provincie, ziare re-cunoscute prin aprecierea favorabilă a muncii depuse de ardeleni aici în țară.

Sunt așa numitele gazete revolver cari se susțin din espediente, ai căror redactori sunt certați cu gramatica, cu bunul simț și, uneori, chiar cu anumite persoane oficiale. Până mai dăunăzi apărea „Biruința”, al cărei program era ponegrirea ardelenilor și a tuturor intelectualilor din țară, pentru a ridica în slavă pe Al. Macedonski, pe binemeritul dascăl al unui elegant academician cunoscut la noi mai ales prin poezia adresată Eleonorei D'este, poezie, care se termină cu următoarele subline versuri:

Că ești duchesă, domnitoare
Dar mai cu seamă ești femeie.

Ba un individ oarecare, începuse acum câtva timp să scoată chiar și un fel de bibliotecă, din care au apărut vre-o două numere, în care dedea „alarmă” în contra a tot ce este ardelenesc. Coșbuc, Goga, Iosif și toți scriitorii noștri erau terfelii după rețeta cunoscută din discursurile dui-liene. Toți erau sași pripășiți pe aicea, nici unul nu avea nici un merit pentru literatura și cultura românească.

Cine erau autorii acesor mici răutăți? Erău de sigur și câțiva Români inconștienți sau interesați, partea cea mai mare o forma și o formează și astăzi, ovreii, cari văd în ardelen pe cel mai primejdios adversar al lor. Ardelenii, ca să vorbim numai de cei zece ani din urmă, au dat comereciului românesc o serie de bărbați activi și stăruitori, au dat diferitelor întreprinderi un însemnat număr de funcționari români, ca ingineri, contabili, medici, au dat o serie de oameni, cari conduc astăzi cu succes atâtea instituții economice.

Cum fiecare ardelen a luat un loc asupra căruia erau ațânți ochii străinului, pornirea de dușmănie se poate ușor esplica.

Din fericire atacurile n'au nici un răsunet. Lumea românească știe să aprecieze meritele ardelenilor pentru țară. Și dacă ici colo nu s'ar ivi câte un exploatare al ideii naționale, câte un individ pretins intelectual, care face gălăgie, vândând pricopseala, am putea să ne mândrim că am dat regatului liber numai elemente folositoare, numai oameni indispensabili progresului cultural și economic.

Și, ciudat lucru. Elementele rele, cari aleargă după căpătuială, fără a dovedi o muncă cinstită și rodnică, nu fac parte nici din clasa negustorilor ardeleni, cari ne-au dat aceea puternică clasă de comercianți la Brăila, Galați, Ploiești și Constanța. Nu fac parte nici dintre industriași, cari au reușit să zmulgă din mâinile străinilor anumite izvare de venit. Nu fac parte nici dintre agricultorii, cari au delăturat pe atâți venetici de pe ogoarele strămoșești. Sunt câteva nulități intelectuale, cari nu se pot ține pe picioarele lor, cărările vieții fiind așa de grele și de înguste.

Pe aceștia însă de mult i-au învelit chiar ardelenii în disprețul lor. Căci ceiace caracterizează pe ardelen în acțiunile sale este cinstea și nimica nu urăște el mai mult decât minciuna, fanfaronada și poltromania. Nimica nu urăște mai mult decât gălăgia. Dovadă e faptul că învățații ardeleni pe cari îi avem, adevărații intelectuali de valoare, oameni după urma cărora va rămânea păstrează o atitudine de modestie caracteristică omului superior.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely
lipsă la: Székely și Rétl mobile in Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

La aceste lucruri m'a făcut să mă gândesc o notiță malițioasă dintr'un obscur „organ economic, cultural literar, politic etc.” notiță îndreptată în contra celei mai folositoare clase a ardelenilor, în contra acelora, cari, îmbrățișind cariere practice, au reușit prin cinstea, prin averea și prin stăruința lor, să însemneze ceva în viața economică a țării. M'au făcut să mă gândesc la acestea, câteva rânduri îndreptate în contra negustorilor și a agricultorilor originari din Ardeal.

Și în timpul din urmă tocmai aceștia și-au câștigat mai mari merite pentru țară. Ajungând la o situație economică independentă, ei nu și-au uitat nici odată de datorile ce le au față de neamul lor, față de încurajarea culturii, de întărirea demnității naționale. Dacă am cerceta diferitele liste de subscripție în scopuri naționale, am vedea că aceia, cari știu să răspundă mai grabnic și mai cu inimă sunt tocmai acești negustori și agricultori ardeleni. În ce privește atitudinea lor față de oamenii în mijlocul cărora trăiesc un exemplu singur cred de ajuns.

Cel mai bine situat dintre toți agricultorii ardeleni este proprietarul moșiei Caiata, d. Vrinceanu, originar din Bresco. Bărbat tânăr, în floarea vieții, l'a ajutat moștenirea dela părinți, spiritul său ager, dragostea de muncă și cinstea și corectitudinea sa să ajungă stăpânul istoricului pământ din județul Rîmnic. Străbateți satul cu țărani bine înstăriți, voinici și demni, cercetați instituțiile de cultură și de ajutorare de aici și veți vedea cum de numele acestui ardelen cu nobile însușiri sufletești se leagă progresul, bunăstarea actuală și asigurarea viitorului comunei. Aici nu se aud nici cânteli, nici nemulțumiri. Aici îți pare că au reinviat vechile vremi de încredere, de dragoste între boer și țărani, cari se gândesc cu groază că ușor ar fi putut veni acolo un străin de legea, de limba și de nădăjdurile noastre, așa cum s'a întâmplat în multe locuri din Moldova potopită de străini.

*

Dacă este vre-o clasă de ardeleni, cari în timpul de față îndeplinesc o muncă națională mai prețioasă, aceasta este fără îndoială a negustorilor și agricultorilor cari prin hărnicia lor au salvat o mare parte din izvoarele de venit ale țării de cotropirea străină. **Coresp.**

Serbările învățătorilor.

A XXI-a adunare generală a Reuniunii învățătorilor gr.-or. români dela școalele populare din protopopiatele aradane I—VII.

Arad, 18 Septembrie.

Intimpinată cu însuflețire și sprijinită cu dragoste din partea întregii noastre societăți aradane, Reuniunea învățătorilor din comitatul Aradului și-a ținut ieri și azi a XXI-a adunare generală, bogată în momente frumoase și, desigur, sporind c'o pagină luminoasă analele ei. Două zile de elevație sufletească nu numai pentru învățători, ci și pentru noi, cari am avut fericita ocazie să ne întărim bunele credințe ce aveam în puterea sufletească a învățătorimeii. Ne-am convins încă odată că această tagmă a noastră, care a primit una din cele mai mari răspunderi pentru viitorul neamului depune conștiințioase și prea stăruitoare silinți în favoarea învățământului nostru popular și că reușește, în ciuda enormelor anevoinți ce întretaie în zilele noastre calea spre progres a școalelor populare, să salveze misiunea lor națională. Soldați destoinici și credincioși ai unui mare ideal, ei înfruntă cu conștiința înălțată greul datoriei și ori cât e de des mărăcișul ce-a năpădit ogorul școlar, ei știu să găsească un loc ferit nobilei plantanții a culturii românești.

Ne place să credem că spiritul care a călăuzit manifestațiile din aceste două

zile, va povățui și în viitor toți pașii învățătorimii noastre, până la deplina izbândă a idealului cărui sunt meniți și care ne este cel mai scump nouă tuturor.

Prezența P. S. Sale episcopului și a corpului profesoral diecezan, în frunte cu directorul seminarial, precum și prezența celei mai mari părți a societății aradane la serbările învățătoresți, le-a dat o rară strălucire și învățătorii noștri se vor depărta dela adunare cu adâncă mângâiere, că pentru realizarea grelei lor misiuni vor avea de aci înainte concursul întregii societăți românești, într'o măsură mai adecvată importanței hotărâtoare ce comportă pentru viitorul nostru soarta lor.

Ziua I.

Dimineața la orele 8 s'a celebrat în catedrală o liturgie solemnă de P. C. Sa protosințul Roman R. Ciorogariu. Dela catedrală lumea, care a inundat largă piața din față, a plecat la seminarul diecezan, unde au avut loc toate ședințele.

Ședința I s'a început la orele 10 și jumătate. Sala festivă a seminarului era tixită de-un ales public de dame și domni. Elevii seminarului au asistat din galerie. O comisie a invitat la ședință pe I. P. S. Sa Episcopul Ignatie Papp, care la intrare e întâmpinat cu vii ovații. La masa presidială iau loc, alături de I. P. S. Sa, arhimandritul Augustin Hamzea, protosințul R.R. Ciorogariu, protopopul V. Beleş, referentul școlar Gh. Ciuhandu, președintele Reuniunii învățătorilor Iosif Moldovan, secretarul Reuniunii D. Popovici, reprezentantul Reuniunii învățătorilor din comitatul Timișului Iulian Lucața.

D. I. Moldovan deschide adunarea printr'un avântat discurs prezidial, în care zugrăvește situația școlii, accentuiază cu multă convingere misiunea învățătorimeii, împarte îndemnuri frumoase, stăruind pentru o întărire a propagandei școlare și la sfârșit salută călduros pe I. P. S. Sa episcopul, patronul școalelor, pe părintele Hamsea, pe P. C. Sa părintele Ciorogar, directorul seminarial, pe părintele Ciuhandu, referentul școlar al consistorului, pe reprezentanții reuniunilor surori, pe oaspeți, pe reprezentanții presei și pe toți sprijinatorii desinteresați ai școlii noastre populare. Discursul e acoperit de vii aplauze.

P. S. Sa episcopul Papp binecuvântă adunarea printr'o scurtă cuvântare, indicând rostul mântuirii al școalelor noastre confesionale. Părintele protosințul Ciorogariu în cuvântul d-sale de-o frumoasă concepție, arată cum seminarul aradan a fost pentru școalele din dieceză „pomul de viață al neamului românesc”, din care au crescut mlădițe numeroase întinzânduși umbra lor binecuvântată peste întreg acest ținut. Părintele arhimandrit Augustin Hamzea reliefează cu multă putere de convingere spiritul național atât de strâns unit cu religiuinea, spirit care a garantat în trecut și constituie pentru viitor garanția de existență pentru școalele noastre, elementul etic salvator al rostului lor educativ. — Cuvântul de bune urări din partea Reuniunii timișorene, îl spune vicepreședintele acestei Reuniuni, d. I. Lucața.

Evenimentul ședinței a fost disertațiunea profesorului dela școalele normale din localitate, a dlui profesor Dr. Petru Pipoș, despre „Dr. W. Rein și activitatea sa pedagogică” (cu ocazia jubileului din vara anului eurent). Vreme de două ceasuri și jumătate d. Pipoș ne-a vorbit liber, fără să se repete, cu o elocvență admirabilă și cu o nimitoare claritate în expunerea celor mai abstracte și subtile principii de filosofie pedagogică. D-sa ne-a plimbat pas de pas pe urmele profesorului Rein, care este părintele pedagogiei moderne, prin vastul câmp al științei pedagogice, dându-ne o bogată orientare asupra tuturor chestiunilor cari trebuie să intereseze pe toți bărbaii de școală din zilele noastre, dar mai ales pe toți cei chemați să vegheze asupra caracterului național al învățământului nostru primejduit. Prelecția dlui Pipoș ar fi făcut cinste oricărei catedre universitare și cu aceasta credem că n'am exagerat nimic. Am dori ca ea să fie tipărită în broșură, și să i-se dea o răspândire cât mai largă cu putință.

Dlui Pipoș i-s'au făcut călduroase manifestații de simpatie.

Ar fi urmat să se cetească rapoartele biroului, fiind însă tipărite în organul Reuniunii, adunarea renunță la cetirea lor. Se alog apoi comisiunile reglementare pentru revizuirea rapoartelor.

La sfârșitul ședinței d. Moldovan proclamă în mijlocul aclamațiilor generale de membri de onoare ai Reuniunii pe dd. Dr. Petru Pipoș și Gregoriu Roșu, învățător în Semlac, drept recunoștință pentru meritele lor câștigate în ogorul școlii.

La ora 1 p. m. a avut loc în restaurantul hotelului „Crucea Albă” un banchet festiv, de vreo 150 până'n 200 de tacâmuri, presidat de părintele protosințul Ciorogariu. S'a rostit o lungă serie de toast: Președintele Reuniunii d. Iosif Moldovan a închinat pentru monarhul (lumea l-a ascultat stând). Secretarul D. Popovici pentru P. S. Sa Episcopul Papp (prelungi ovații). D. Boar pentru reprezentanții reuniunilor surori. Ștefan Roja pentru părintele arhimandrit Hamzea (ovații). Părintele Hamzea răspunzând, spune, că niciodată n'a avut ocazie să constate semnele unui progres atât de frumos la învățători ca de data asta. A închinat pentru prosperarea școlii (aplaude). I. Groșorean a închinat pentru sprijinatorii școlii. I. Lucața, în numele Reuniunii timișorene, pentru merituosul președinte al Reuniunii aradane, d. Moldovan (ovații). Pavel Dârlea, pentru profesori și în special pentru directorul seminarului, protosințul R. Ciorogariu, cărui i-se fac prelungi și însuflețite ovații. Petru Vancu pentru reprezentanții presei. Șefredactorul „Tribunei”, d. S. Bocu, răspunzând face o scurtă reprivire istorică în trecut, comparând vremile noastre cu vremile când propaganda culturală o făceau în aceste ținuturi un Moise Nicoară, Milo, Pascali și alții, și arată rostul învățătorimeii în aceste vremi de dureroase cumpene pentru noi (aplaude). D. Olar închină pentru sprijinatorii școlii. Mai toastează dd. Boșcan, Mihai Vidu, pentru învățătoare și la sfârșit, după terminarea seriei oficiale, părintele Ciorogariu, care arată imperiositatea lozincei „prin noi înșine” în activitatea școlară, fiind viu aplaudat. După d-sa mai vorbesc dd. Bireescu și Vernescu.

La orele 4 p. m. în sala seminarului a avut loc a doua ședință, în care s'au cetit trei disertații și s'a rostit o prelegere liberă. Învățătorul din Nădab, d. D.Boar a cetit despre „Disciplina școlară”, dovedind mult zel și sollicitudine pentru această mare problemă a învățământului. Se încinge o scurtă discuție asupra conferenței, participând dd. Petru Vancu, I. Groșorean și președintele Moldovan. D. Vancu a arătat însemnătatea educativă a tratamentului blând cu școlarii d. Groșorean nepracticitatea așa ziselor judecătorii școlare, iar d. Moldovan frumoasele rezultate în ce privește buna disciplină și curătenia școlărilor, realizate de practica americană numită „City”, practica organizației comunale a școlărilor.

D. Profesor Vasile Micula, a ținut prea interesantă și instructivă prelecție experimentală despre „Telegrafia fără sârmă”, cu ajutorul unui aparat în miniatură. Publicul aradan, care a mai ascultat odată pe d. Micula, a rămas și de data asta deplin mulțumit, iar pentru învățători prelecția a fost o adevărată revelație. D. Micula a fost călduros aplaudat.

Învățătorul în pensiune, d. Ion Vancu a cetit apoi temeînica d-sale disertație despre „Activitatea extrașcolară a învățătorului”, indicând o multime de mijloace folositoare, cu cari învățătorul își poate completa activitatea, stăruințit azi în școală de nenorocitul sistem al bilingvismului. A fost răsplătit cu prelungi aplauze.

Seria disertațiilor a încheiat-o d. Ioan Cabri, învățător în Chișineu, cu interesantul d-sale subiect „Insemnătatea jocurilor de copii în raport cu educațiunea școlară”.

Publicul asistent a avut în această ședință ocazia să se convingă de seriozitatea preocupărilor

careri stăpânească azi pe învățători și s'a depărtat o iluzie mai bogat dela ședință.

În decursul ședințelor de ieri Reuniunea a primit mai multe adrese și telegrame de bună vreație, între altele dela dd. *Dr. Nicolae Oncu* din Waellischhof, dela *Vasile Sala*, președintele Reuniunii învățătoarești din Bihor, dela *Vasile Goldis*, care a fost împiedecat de boală și dela inspectorul școlar de stat *Varjassy*.

Concertul.

Seara la orele opt și jumătate în marea sală dela hotelul „Crucea Albă” s'a dat concertul aranjat de tinerimea română în onoarea învățătorilor. Toate prevederile că acest festival, pregătit în vreme relativ scurtă, va fi unul dintre cele mai de seamă concerte românești din Arad, s'au realizat pe deplin. Programul bogat, dar mai ales reputația tinerilor debutanți care era în parte stabilită înainte de ce ar fi făcut cunoștința publicului arădan, a atras un auditor foarte numeros dintre iubitorii de muzică, nu numai Români ci și străini.

Festivalul s'a deschis cu sonata D-dur a lui Schubert, cântată la vioară de d. A. Popescu, un vechiu cunoscut al publicului care ca în totdeauna ne-a dat o probă strălucită a talentului d-sale în mărirea arcașului. A fost foarte bine mai ales în Menuet-ul lui Beethoven, iar cu doinele românești a stors publicului o adevărată furtună de aplauze.

Sensația zilei era însă debutul domnișoarelor *Dora Lepa* și *Lia Pap*. Cea dintâi în aria Rosinei din opera „Barbierul din Sevilla” ne-a dat un studiu foarte serios și o interpretare bună a rolului dificil ce s'a ales. Vocea d-nei de soprană-legeră s'a reliefat tot așa de frumos în „Fluerul fermecat” — ca *Pamina* — în muzica populară însă a fost fermecătoare.

Cu prestația din „Il Trovatore” și „Cantata Rusticană” dșoara *Lia Pap* ne lasă să întrevădem un viitor talent de seamă, care azi stăpânește un mezzo-sopran de volum impunător și totul atârână dela școala viitorului ca să se poată forma ceea ce făgăduiește astăzi să fie. Cu o școală muzicală impecabilă, stăpânind același material de voce, va înlătura cu siguranță exagerările provenite din lipsa de experiență și cari strică uneori efectul. Apariția d-sale însă a făcut o impresie bună asupra auditorului care leagă multe nădejdi de talentul dumniasale.

Tenorul *I. Rădulescu* în *Tosti* a cucerit dintr'un singur avânt, toată sala, iar când a revenit după romanța „Adio” publicul l-a făcut adevărate ovații. În cele câteva doine, afară de program, a eșit mai ales în evidență timbrul unduios al vocii d-sale de tenor liric și în primul rând de fidel interpret al școlii italiene. Stăpân nehotărânit al vocii, cu școala de care dispune, nu ne sfiim să-i prezicem o carieră strălucită în lumea artei pentru care trăiește cu o abnegațiune de admirat. D-sa după cât aflăm va da Joia viitoare un concert la *Lugoș*, cu prilejul adunării reuniunii în-

vățătorilor din părțile bănățene. Li urăm acelaș succes strălucit!

Domnișoara *Onora Luca* a fost foarte călduros salutată în sol-ul cântat la pian și-i revine o parte însemnată de recunoștință pentru succesul acestei seri.

Aradul care-și cucerește tot mai mult un loc de frunte între centrele de cultură românească are tot dreptul să fie mândru de această serbare care i-a consacrat două frumoase talente, încă necunoscute publicului nostru

După concert a urmat petrecerea cu joc care a decurs într'o vie animație până în zorii zilei.

Ziua a II-a.

Pentru ziua de Luni n'a rămas decât punctul ultim al festivităților, ședința III-a. Lumea, obosită de impresiile zilei premergătoare se adună cu greu și ședința a putut fi deschisă abia la orele 9, deși a fost anunțată pe orele 8. Indată la începutul ședinței d. învățător *Ioan Belle* din Șielău și-a cerut succesa d-sale conferență despre „Liga de temperanță între școlari”. Conferențiarul a indicat în mod înțelept modalitatea înființării acestor fel de însoțiri și a smuls auditorului aplauze binemeritate. Adunarea generală hotărăște, ca pentru aprofundarea subiectului să fie atrasă atenția despă temintelor, cari vor avea să raporteze celei mai apropiate adunări generale despre rezultatele ce au obținut.

Urmează rapoartele comisiunilor:

a) Raportul comisiunii însărcinate cu censurarea raportului general despre activitatea biroului și despărțămintelor, îl prezintă d. *Ioan Mladin* învățător în Sântana. Propune adoptarea raportului. Dintre hotărârile cuprinse în raport amintim colecta pentru monumentul fericitului *Teodor Ceantea*. Monumentul e contemplat să se așeze în grădina seminarului diecezan, să fie lucrat în marmură de Carara și să valoreze 1450 coroane. Profesorului de pic memorie să i-se înalțe și un monument sepulcral. Monumentele se vor inaugura cu ocazia centenarului școalelor centrale, în vara anului 1912. Raportul general cuprinde apoi și hotărârea privitoare la un memoriu, destinat consistorului în chestiunea lefurilor învățătoarești, conform legii școlare din 1907, în chestiunea unui stolar pentru prevenirea divergențelor dintre proci și învățători și, în sfârșit, în chestiunea diurnelor de conferințe și a taxelor restante.

b) Raportul comisiei însărcinate cu censurarea actelor casei, d. *Petru Binciciu*, învățător în Ilteu, arată că Reuniunea dispune asupra unei averi, în bani gata, de — Cor. 58.90 depuneri la „Victoria” — — „ 3182.14 taxe restante — — — „ 1355.00 abonamente restante — — — „ 1101.51 fondul *Teodor Ceantea* — — — „ 1101.51 Cor. 8126.95

c) Raportul comisiei însărcinate cu înscrierea noilor membri, d. *Ioan Vancu*, din Arad, proclamă de membri fondatori ai Reuniunii pe dd.: *Dr. Ioan Nemet*, avocat în Arad, *Dr. Iustin Marșeu*, avocat în Arad, *Dr. Cornel Iancu*, avocat în Arad, *Dr. Romul Veliciu*, avocat în Arad, *Dr. Dimitrie Popa*, medic în Arad, *Traian Vășan*, paroh în Arad, *Constantin Don* și *Iosif Dobrău*. În acelaș timp ceteste o listă lungă de noi membri ordinari și ajutători. Adunarea îi acclamă pe toți.

Părintele protosinel *Roman R. Ciorogariu* adresează învățătorilor apelul, să facă pe seama muzeului colecții de monede și alte obiecte rămase din antichitate ce se pot afla prin partea locului.

La apelul nominal răspund 184 de membri ordinari. Absenți 47 de inși.

A urmat demisia biroului. Președintele, d. *Moldovan*, arată că deodată cu avântul crescând al Reuniunii sarcinile biroului au sporit într'o

măsură care-i întrece forțele de muncă. Roagă adunarea să ia la cunoștință demisia actualului birou și să aleagă unul nou. Adunarea, firește, convingându-se, chiar în decursul serbărilor, că actualul birou e înzestrat cu forțe bune și suficiente, n'a primit demisia, ci cu multă însuflețire acclamă biroul de ales și-l asigură de cea mai deplină încredere din partea membrilor.

În acest moment a intrat în sală d. *Teodor Mihali*, președintele clubului parlamentar naționalist, salutat viu din partea adunării. D. *Moldovan* îl salută îi adresează în special câteva cuvinte de bună sosire. D. *Mihali* e încântat de ovațiile de cari a fost împărțit și adresează câteva cuvinte de încurajare învățătorimei.

Sarcina de-a convoca viitoarea adunare generală i-se lasă biroului. Locul e destinat să fie iarăși Aradul, căci anul viitor se vor desfășura aici serbările centenare ale școalelor centrale.

După aceasta d. învățător *Ioan Vancu* mulțamește biroului și în special președintelui, dlui *Moldovan* pentru buna și înțeleapta conducere a ședințelor. Îl asigură despre o alipire și dragoste nestrămutată din partea membrilor Reuniunii. În cuvântul d-sale de încheiere, d. *Moldovan*, mulțamește încă odată părintelui protosinel *R. Ciorogariu* și părintelui referent *Ciuhandu* pentru participarea dlor la toate fazele adunării și adresează tuturor colegilor un cald salut de bun rămas.

Din Blaj.

Nostalgia toamnei. — Un vagabond. — „Bo-bárnacii”.

Blaj, 15 Septembrie.

Pături de neguri arginții s'au fost înstăpânit cu tot dinadinsul, acum câteva zile, pe diminețile aspre de-a binelea, ale palidului Septembrie... Pălcuri de nori se îngrămădeau într'amiază la Apus, pluteau pe deasupra purtate de un vânt tărășor... vre-un durduț slab, răgușit se pornia undeva depărte și îndată, îndată, picuri mari se sloboziau repezi, pe ulicioarele prăfoase...

Stoluri de păsăruici, de culoare sură, au fost năpădit răchitișurile de pe marginea Târnavei, ciugulind sprintene cu ciocurile lor lucii ici-colo, foile galbene:... *Solii toamnei* — cum îmi spunea un bătrîn...!

Ci, astăzi zarea s'a limpezit încetul pe încetul și bolta nemărginită atâta-i de curată de parcă-i o oglindă uriașă...

Raze călduțe se varsă pe lanurile dogorite, coapte...

Copilași sburdalnici aleargă iar, desculți prin praful enorm spre irugă „la scaldare”... Frinturi de cântece vesele, răsună fermecătoare, dinspre păduricea *Vezei*... de vreme ce, în restimpuri, țipete de găște spintecă văzduhul, ademenite, pe semne, de șirurile de cocori, ce trec din când în când pe de-asupra în treiunghiuri elegante, spre țările cu soare mai cald...

...Și, în fine zarea astăzi e așa de frumoasă, câmpul suride așa de fermecător... și toate, toate par așa de vesele, încât, dacă n'am vedea marea cucuruzelor coapte, și creștetele vestei ale pădurilor ce-și resfrîng melancolia pe spinarea colinelor din față, — ne-am crede într'o zi frumoasă de primăvară...

Într'un amurg din zilele trecute, treceam pe calea ce duce spre *Ciufud*, printre perii uriași ai *Vlădiei*... Nime 'n lume nu se zărea în lungul căii întinse, — și eu treceam așa pe gânduri scaldat în vraja unui crâmpeiu de amintire... Când deodată, ca din pământ, la marginea șanțului de laturi, apăru un om negricios, mustața coto-roasă și cu săcurea pe umăr: era jitarul din *Ciufud*, cunoscut de altfel... Am prins în vorbă,.... și cum vorbiam de una de alta, nici nu băgarăm de seamă, cum se apropia o siluetă neagră, prin semiîntunecul mohorit ce se întărea clipă de clipă...

Dr. Balázs Emil
Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceeași raze. Electroliză Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

Uite, domnișorul ăla-i un vagabond... eu îl cunosc bine! În toată seara trecea acum câteva săptămâni pe aici, băgând o frică în copilașii din Ciufud, de gândeai că-i apucă toate nevoile...! Dar las, că am eu ac de cojocul lui...!

— Stai măi!

— Ce vrei cu mine? Io-s om de omenie, io nu fac la nime nimic...!

De pe vorbă, de pe mișcările-i speriate se vedea că-i smintit puțin vagabondul...

În clipa asta l'am cercetat mai de aproape cu privirea: Avea, pe cap, un cilindru spart și murdar, purta un căput mare negru, peste care era încins cu o frînghiie, iar pe spate ducea o motroașcă cu cine știe ce va fi avut în ea...

Jitarul se apropia de el, răcni una, îi puse mâna la gât și cât ai clipi din ochi îl doborî la pământ, în șanț. Îi puse genunchelul stâng pe piept și ridicând apoi săcurea, se făcu, că izbește...
— Măi spurcatule, mai fugi tu după copii? Ha?

— Nu, nu mai fug... nu mă omorî, că io-s om bun, nu fac la nime nimic...!

Avea un glas atâta de înfricat, de jalnic, de rugător, că ascultându-l, te pătrundea mila, până în fundul sufletului. — Cilindrul i-a fost sărit cât colo...

Jitarul mai răcni odată, se mai răsti odată la el..., în cele din urmă, apoi îl făcu iertat...

Vagabondul sări sprinten, își luă cilindrul și motroașca cu zdrențe voind să plece grăbit.

— Unde mergi...? întrebă jitarul mai potolit și el par'că acum...

— Eu mă duc să mă bag slugă undeva! Și în clipa asta porni să plângă cu amar... și a plecat...

Ce va fi avut, pe suflet, cel vagabond? Cine va fi fost? și de unde vine? — N'am putut afla, căci a plecat prea iute!

Ci, noi stam acuma, cu și jitarul cuprinși de-o milă par'că, amândoi, privind în urma lui cum se elatină cu motroașca pe umeri, până l'au înghițit umbrele serii...

Căți nu vor fi de aceștia în lumea largă, lăsați în voia întâmplării, fără casă, fără masă: copiii drumului de țară!

Și cum stam și mă gândeam la acestea, nu știu cum, mi-au trecut prin minte pe o clipă înduioștoarele versuri citite undeva:

Pe urma lui...

Vârtej de frunze-aleargă:

Că mulți mai are Cel de sus

Pe lumea asta largă!

Singura publicație, pentru umor și satiră pe care o avem și noi în Ardeal — sunt „Bobârncii” dlui H. Călămar. —

Dintre toate revistele și foile de soial „Bobârncii”, cari au fost apărute mai în timpul din urmă, singur „Bobârncii” au rămas și vor rămănea, căci, singur numai ei au avut și au drept de existență...

În Blaj se trec într'un număr însemnat!

Glumele și satirele sunt citite de sute de inși cu poftă și curiozitate, dela cei mai mici, până la cei mai mari... Mai ales numărul din urmă a avut un efect splendid la blăjeni: ne-am prăpădit de rîs citind și recitind „Ah fetițele din Blaj”... „Telegrama din Cluj”, cu jidanul, care a sburat fără aeroplan etc...

Vorba maestrului Caragiale, cu o ocaziune, la serbările din Blaj: „Dom'le, știi ce? ca să ai haz, trebuie să ai spirit și publicul atunci are paciință!”

— Dlui H. Călămar numai mulțumite îi putem aduce, pentru glumele pipărate și satirele-i înțepătoare, cari nouă tînarilor ne procură atâtea clipe plăcute!

P. P.

În atenția d-lor învățători!

La librăria „Tribuna” se află de vânzare toate manualele școlare ce se folosesc în dieceza Aradului, asemenea și recvizite de scris și desemn. Comandele se efectuează prompt.

Cronica artistică.

Pictură bizantină.

(Sfârșit).

Arhitectura bisericii lasă foarte mult de dorit. În zările și revistele noastre de aici și din țară, s'a accentuat de nenumărate ori nevoia unui stil românesc în clădirea de biserici. Pe alocurea se dă ascultare, și bisericile răsar toate în stil bizantin, la București, de pildă, ce mândreță de biserică a clădit comunitatea bisericească catolică, fotografia ei a fost dată de revistele noastre de aici și din Țară.

Cititorul noii biserici din Tâmpăhaza, putea să țină seamă de aceasta, și în locul acestei clădiri fără nici un gust, putea să zidească pe bani mai puțini o biserică în felul celei din București, de care am amintit mai sus, care se potrivea admirabil cu pictura bizantă. a pictorului Smighelschi așa cum e biserică aceasta îți face impresia că e o femeie frumoasă, frivolă, care a îmbrăcat o haină veche, românească, patriarhală, căci așa-i pictura bizantină, — și să uită lung la hainele ei, rîde, și cearecă să o lapede, căci nu-i pentru trupul ei modern.

Bineînțeles că lipsa unei cunoștinți, măcar în parte, de artă, apoi pripa în care s'a pus piatra fundamentală a acestei biserici, senză multe din neajunsurile susamintite.

Buimăcit de cap, după ce m'am învățit o zi prin frumsețea de biserică, m'am lăsat obosit în o strană, și instinctiv am început a răsfoi filele mușegăite ale cărților bisericești din aceasta biserică.

Pe scoarța unora din aceste cărți, am dat de câteva notițe, scrise cu bucoavne ori mai bine zis cu eroglife, dau pentru iubii cititori pe cele mai interesante, iată-le:

Pe liturghier e următoarea notiță: În a. 1848, în luna lui Februarie a tunat și a și nins.

Pe un Strajnic vechiu, încă din ediția tipografică Popa Stoica, se citește scrisoare ritmată și hazlie: Ioan Oltean, teolog, cantor minunat, diac laudat, om frumos la căutătură și chipș la umblătură, cu sprâncene îmbinate și cam pe sus ridicate. (a. 1717.)

Tot pe acest Strajnic e notița confusă: Într'a aceasta vreme (1717) au fugit oamenii pe munți... (indiscifrabil) și au robat mulți oameni... (indiscifrabil).

În alt loc pe Strajnic e scris: În acest an (1718) a fost foamete mare, cât au și murit mulți oameni de foame și sau dus oameni în (pe) Criș și în Țara Românească și în alte țeri, de și-au adus bucate, de s'au hrănit și a fost după asta... (indiscifrabil).

În fine, tot pe Strajnic, fără să spue anul dar după spusa unui moș din acest sat s'a întâmplat în anii 1848, — e următoarea notiță:

În acest an s'a aprins satul, în această zi, în care s'a gătat de a căra bucatele (grîul) și a ars tot, numai au rămas biserică, și numai vre-o 5 case împrejurul bisericii. Și întâi satul s'a aprins din casa lui Bogdan (a fost preot prin anii 48 în comuna aceasta, Nota mea.) și-au rămas oamenii fără de nici un fir de grâu.

Creștinii din comuna aceasta, după ce au o altă biserică, s'au gândit, ca vechea biserică de bârne s'o dăruiască unei comune vecine. Românii din comuna Șoimuș, astă vară au și mutat biserică în satul lor. După ce n'a rămas decât locul erăpat, urma vechei biserici, m'am dus și eu să-mi iau adio dela zmerita bisericească, și iată că printre bârnele aruncate, printre pânzele rupte, picturi cu sfinți cu câte 6 degete, zărese o bucată de pânză mai mare. Țăranii, firește neînțelegători, le aruncaseră ca pe niște, sfinți netrebniți, cari nu mai pot fi puși pe pereții bisericii. Iau pânza învălăită în țesături de aienjenis, o desfac, o șterg de praf și eu două cuie o țintuiesc de zăplaz. O privesc câteva minute, o iau la subțiori, o duc acasă, o spăl și pe urmă o dau cu ulei. De atunci în fiecare zi privesc ore întregi, și din ce o privesc tot mai mult fascinează. Pânză, care e mai lungă

de 1 m. și lată de 60 cm., înfățișează „Luarea pe cruce”. La început mi-s'a părut o copie bătădă. dar partea din jos a pânzei, care e tăiată și unde probabil a fost iscălitura autorului, mi-a dat să bănuiesc că pânza aceasta e originală.

Am întrebat de bătrînii satului, și mi-au spus că pânza aceasta așa au pomenit-o bătută cu roane în partea dreaptă a frontarului bisericii de bârne, cre a fost mai veche de 200 ani. Ei lăsată atunci cum să poată ajunge o pânză ca și aceasta într'o biserică de bârne?

Lucrul nu e așa greu de explicat. Din comuna aceasta au ieșit mulți oameni învățați, dela doctori, cop în jos, preoți, cari au studiat pe la Roma, vocați, medici, etc. Eu numai așa îmi pot explica că unul dintre acești intelectuali, să fi cumva, pânza aceasta pe vre-un preț neînsemnat dela un coleg de-ai lor, — care apoi a dăruit-o bisericii de aici, — de unde a avut-o e altă chestie. Chiar din vasele sale de pinacotecă din Roma Florența ori München. Cine știe?...!

În luarea aceasta de pe cruce, cele 4 Mari trudesce toate să prindă trupul însângerat al Christ, ce-l lasă Iosif și Nicodim, toate întind mâinile, dar nici una nu privește le trupul nud. Maria (mama) stă înmărmurită cu lacrimi în ochii cătuși de plîns, Maria Aegytiaca și Maria din Samaria (Mulier Samaritana) plângând prind mâinile și trupul lui Isus și-l învăluiesc cu mînișuri, numai Magdalena de Magdala stă în unghiul din dreapta, cu fața ei frumoasă, cu ochii albaștri și bitorii, își arată brațul ei foarte alb, care nu puțin haina, așa cum e prinsă aici Magdalena prototipul frivolității, Maria e tipul durerii, Aegytiaca al spaimei, iar Maria din Samaria e mila.

Nicodim și Arimathia, ne aduce aminte de penelul lui Cristofano Allori (1577) din pânza „Sfântul Ioan în deșert”.

Perfect de bine sunt prinși toți cei patru bătați cari muncesc cu sîrg, la luarea de pe cruce a lui Iristos. O mișcare continuă, o muncă, un tremur respiră din fețele lor triste, nici un cuvânt de pe buzele lor mute, mai mute, mai înfiorate decât tăcerea adâncă, decât bezna grea ce arde capul chel al Golgotei, și apleacă brațele ca să uriașe.

Numai în zări îndepărtate se zărese lumina crepusculară, sunt reflexiunile de foc ce le arde un apus întârziat de toamnă.

Pânza aceasta poate chiar clasică, e foarte interesantă atât ca originalitate cât și ca putere de creațiune, și subsemnatul, prea bucurat de dispoziția celor pricepători în artă, ca să o scrie dieze temeinic.

A. Maior.

In largul mării...

— Impresii. —

De Zaharia Bărbulescu.

...Puțin câte puțin se lărgește orizontul, încăpând până acum între clădiri, între digurile masive ale portului și dealurile abia acoperite de o vegetație pipernicită. Ochii, nedepriși deocamdată cu stă lucirea razelor soarelui pe apa care fierbe și se frământă necontentit, aleargă sfioși pe câmpul de tîns al valurilor, călătoare fără țintă și fără pas. Pe măsură cu feluritele sgomote ale portului ce rămîn în urmă, apare orașul ca pictat în fundul colina ce stă în coasta mării ca un pînten. Turnurile și casele albe se potrivește de minune cu bastrul străveziu al cerului, cu valurile de fum trimise de locomotivele nenumărate ce se târăsc pe șine gâfâind și pufuind necontentit și cu pînă jenișul frînghiilor unor corăbii poposite mai o parte, rușinate par'că, unde nu mai sunt modă” ca vapoarele.

E cunoscută impresia ce-ți face un oraș print de pe mare. Sunt foarte rare cazurile cînd, în cântat de privesc, ce ai avut-o de pe vasilă gînat de valuri, poți fi tot așa de plăcut impresionat de preumblarea pe străzi. Regreți totdeauna prima impresie, căci totdeauna depărtarea de noi farmece; ușor te-ar întrista contrastul, dar

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár-Gyár város Háromkirály ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară frumoase, felurite căruțe „landaner” cu preț moderat

nu ai ști că realitatea e veșnic dușmana cea mai neîmpăcată a iluziilor noastre, a visurilor ce cu toții făurim....

O linie nelămurită, ștearsă, ca un nor palid, a luat în depărtare locul uscatului scăldat în lumină. Sgomotul ritmat al mașinei, amestecat cu sgomotul valurilor despicate voinicește de prora vasului ce merge tot în plin, ca brăzdarul plugului în pământul gras, bine udat de ploaie, face un vuet încântător. Este cu neputință să așterni pe hirtie tot ce simți în asemenea clipe și, dacă totuși te încerci să faci acest lucru peste puterile tale, nu poți da la iveală decât sau o icoană palidă, sau vorbe bâiguite, fără șir, în emoția ce simți. Îți pare rău atunci, te simți și vezi cât adevăr cuprind cuvintele poetului, când

...plânge de dragul frumuseții care-i moare
„Sugrumată în închisoarea vorbelor ne'ncăpă-
[toare...”

Pe puntea vasului, în sunetul muzicii militare, unii nu au găsit altceva mai bun de făcut decât să se așeze la chef, destupând mereu la sticle și privind cu coada ochiului pe ceilalți. Li-se pare că nimeni nu mai e ca ei. După înfățișare și apucături îi ghicești că sunt de pe la marginile Bucureștilor, oameni înălțați prin avere acolo unde creșterea și cultura nu-i putea pune. Se distrează în felul lor și sunt mulțumiți. Tot ce fac, fac de ochii lumii: preumblarea cu vaporul, cheful și vorbele crezute de spirit, pe cari și-le adresează din când în când, cu voce tare și fără rost. Nimic din afară nu-i impresionează cătuși de puțin; conținutul sticlelor ce comandă cu ifos e lucrul cel mai de preț pentru ei.

Mai încolo câțiva tineri îmbrăcați după ultima modă, se tolănesc nepăsători pe canapele. Din țigările atârinate de colțul gurii scot necontentit colaci de fum alb, care, luat de curent, le ascunde în dosul unei cețe fugare figurile palide, cu mustățile ca niște țepe și le pătrunde prin ochi, prin părul năclăit de pomezi, prelungindu-se la cărarea făcută cu artă la ceață.

Putin mai departe, în mijlocul unui grup de persoane de toate vârstele, se răsfată ca un păun în uniforma-i nouă, un tânăr sublocotenent de marină, proaspăt ieșit din școală. Explică celor din jurul lui — probabil rude și prieteni — diferite manevre ale vasului; din când în când arată ceva spre țarm. E foarte mândru de vas, de marinari, de tot în fine. Curata mulțumire a celui ce după muncă încordată ajunge să-și facă un rost în lume!...

Pitulat după niște odgoane, un marinăr cântă din mandolină. Sunetele melodioase ale instrumentului fug val-vărtej, îmbulzindu-se par'că de sub degetele cântărețului; luate de vânt, se învălmășesc și se aud când mai încet, când mai tare, când toate deodată. Marinarul e transportat: strânge cu patimă mandolina la piept și cu capul plecat asupra ei, caută să prindă cea mai mică nuanță de sunet. Este transfigurată de plăcere; vezi lămurit cum muzica aceasta îi odihnește nervii mai bine ca un ceas de odihnă.

Cu mai multă plăcere l'ascuți pe el, decât muzica militară. Cu sgomotul valurilor mai bine se potrivește sunetul melodios, discret, al mandolinei, decât glasul tromboaselor, cari par'că nu-și au locul în acest imperiu nemărginit al apelor.

Ne apropiem de port. Priveliștea pe care am avut-o la plecare, o avem iar. Totul: case, turnuri, vapoare se deslușesc din ce în ce mai bine acum.

Soarele ca un glob incandescent s'a coborât mereu, până a ajuns la suprafața apei, pe care o poliește cu o foiță de aur subțire și trecătoare. În jurul dungei strălucitoare aruncată de astru, valurile nestatornice își schimbă neîncetat înfățișarea și, când selipsec ca niște pietre scumpe, când resfrîng în ele albastrul închis al cerului din amurg, când se îmbracă în haine de purpură și fug pe întrecute de ultimele raze de lună. Pe urmele lor aleargă adierile vântului îmbalsamate și răcoroase, alungând zăpușala zilei.

Se aud exclamații de admirație pentru prive-
liștea fermeceătoare a portului; se încep pregăti-
rile de acostare...

Se lasă scara peste port, peste vas și peste ex-
cursionisti, cari acum se îmbulzesc spre birturi.
Constanța, August 1911.

INFORMAȚII.

ARAD, 17 Septembrie n. 1911.

— **Moartea subită a lui Emil Ghica.** Ieri după amiazi, a încetat subit din viață, la Sinaia, Emil Ghica, fost ministru plenipotențiar al României la Viena.

Emil Ghica se afla împreună cu familia la Sinaia, unde au stat în tot timpul verei.

Eri după amiazi, Emil Ghica, a plecat împreună cu familia și mai mulți cunoscuți în excursiune pe munți.

Când au ajuns în apropierea pavilionului Davila, lui Emil Ghica, i-s'a făcut rău și după câteva minute a încetat din viață.

Corpul defunctului a fost în urmă dus la vila sa din Sinaia.

Vestea morții lui Emil Ghica, a produs o adâncă impresie în cercurile în care era cunoscut și unde se bucura de multă simpatie.

De când se retrăsese din diplomatie, Emil Ghica își petrecea tot timpul prin străinătate, afară de timpul verei când se retrăgea împreună cu familia, la Sinaia, unde avea o vilă.

Născut în anul 1847, Decembrie 27, în Iași, Emil Ghica, după ce și-a terminat studiile la țară, a plecat la Paris, unde și le-a completat.

În diplomatie a intrat în anul 1873, când a fost numit prim-secretar la agenția din Petersburg. În anul 1878 a fost adus în serviciul interior al ministerului de externe și pus în capul diviziunii politice.

Peste câteva luni fu detașat la legătuinea din Paris, unde a fost numit definitiv în postul de secretar de legăție.

În anul 1881 a fost trecut agent diplomatic și consul general la Sofia până în anul 1885 când a fost înaintat ministru plenipotențiar la Belgrad.

În anul 1888, Emil Ghica, a fost transferat în aceeași calitate la Atena, în 1889 la Petersburg și în 1891 la Viena, demnitate pe care a ocupat-o până acum câțiva ani, când s'a retras din diplomatie.

— **Drama dela Mayerling.** Misterul care înfrământat lumea, timp de mai bine de douăzeci de ani, a fost, în fine, dezvăluit.

Cine n'a auzit de misterioasa dramă dela Mayerling? Cine n'a urmărit cu cea mai vie curiozitate tot ce s'a spus și s'a scris asupra acestei drame? Și câte nu s'a spus! Preciz până acum seștia doar atât: moștenitorul tronului Austro-Ungariei arhiducele Rudolf a fost găsit mort, alături de amanta sa baroneasa de Weesera, moartă și ea. Ce se întâmplase? Nimeni nu știa! Unii spuneau că ei s'ar fi sinucis singuri; alții, că fiind surprinși în culcușul lor dela Mayerling au fost asasinați. Se mai spunea de cătră alții că baroneasa de Weesera, într'un acces de gelozie, l'ar fi împușcat pe arhiducele Rudolf, și apoi s'ar fi sinucis și ea.

Dar versiunile acestea pe cari e cu neputință să le înșirăm măcar, nu-și găseau confirmarea. Iată acum, că o persoană, în măsură a cunoaște de aproape ce s'a petrecut în camera de culcare dela Mayerling, dezvăluie acest mare mister, aruncând asupra lui o lumină menită a stârni o senzație colosală. Acea persoană este dna Toselli, fosta principesă moștenitoare a Saxoniei.

Intr'adevăr iată ce se telegrafiază dela Paris: În numărul de astăzi al ziarului „Matin”

fosta principesă moștenitoare a Saxoniei, dna Toselli, continuându-și memoriile publică destăinuirii senzaționale asupra morții misterioase a arhiducelui Rudolf, fostul principe moștenitor al Austro-Ungariei.

Destăinuirile doamnei Toselli sunt menite să aducă o nouă lumină asupra tragediei din castelul Mayerling, învăluită până acum de cel mai nepătruns mister.

Autoarea spune că, în ziua tragicului sfârșit al principelui moștenitor al Austro-Ungariei, un unchi al împăratului Francisc Iosef a primit două telegrame. Într'una i-se comunica, că arhiducele Rudolf a murit, în cealalta însă era anunțat că arhiducele a fost omorât.

Imediat după primirea telegramelor el s'a dus la castelul dela Mayerling unde a văzut cadavrul.

Craniul lui Rudolf era complect zdrobit și într'însul se vedeau ifipte bucățele de sticlă.

Fosta principesă moștenitoare crede că lucrurile s'au petrecut astfel:

Între arhiducele Rudolf și amanta sa baroneasa Maria de Weesera a avut loc o explicație violentă. Arhiducele a declarat în cele din urmă baronesei că dragostea lor nu mai poate continua și că trebuie să rupă orice legături.

Baroneasa de Weesera infuriată atunci i-a aruncat în cap sticla de șampanie și arhiducele a rămas mort pe loc.

Persoanele din suita arhiducelui fiind alarmate de cele ce se petreceau în camera de dormit, au năvălit în odaie și văzând pe arhiducele mort au omorât-o și pe baroneasa Maria de Weesera.

— **Hymen.** Valeria Albini și Dr. Alexandru Morar, avocat în Elisabetopol, căsătoriți.

— Felicia Albini și Alexiu Muntean, inginer în Budapesta, logodiți.

Zlatna, Septembrie 1911. Sincere felicitări!

— **Un subofițer român decorat de împăratul Germaniei.** De trei ani sunt admiși în școala de marină germană din Kiel și elevi militari români. Cei admiși până acum fac cinste numelui de român.

Elevul Radu Irimescu, fiul contra-amiralului Ilie Irimescu, și-a făcut cu deosebire o reputație dintre cele mai bune. Clasificat între frunțașii școlii, el a fost încorporat în anul din urmă în suita de elită, care însoțește pe M. Sa Impăratul Wilhelm II.

În cursul acestei veri, Impăratul Wilhelm se găsea pe yachtul Hohenzellern, în apele Norvegiei. În timpul când yachtul staționa în portul orașului Balholm, se întâmplă în acest oraș un mare incendiu. Orașul fiind în mare parte construit din lemn, era amenințat să ardă în întregime. Atunci fură trimiși spre salvare marinarii germani. Între subofițerii cari comandau trupa se afla și compatriotul nostru Radu Irimescu.

Curajul și destoinicia, cu care acesta se achită de îndatorirea sa, fură la așa înălțime, că ele atraseră atențiunea M. S. Impăratului.

După stingerea incendiului, M. Sa ordonă să i-se prezinte subofițerul Irimescu, pe care îl felicita și îl decoră cu mâna sa proprie.

Apoi compatriotul nostru avu înalta favoare să fie invitat de M. Sa la dejun.

— **Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români din Eparhia Caransebeșului s'a ținut Duminecă la 28 August (10 Sept.) la Băileerculane.** Orele 8 și jum. s'a început liturgia împreună cu chemarea dahlului sfânt. A celebrat P. O. D. protopresbiter Traian Oprea din Vârșet și preotul Vasile Popovici din Pecenișca. Răspunsurile le-au cântat învățătorii.

Adunarea s'a deschis la orele 10 a. m., în sala teatrului. După frumosul cuvânt de deschidere al bătrînului președinte Traian Hențu, se parentează membrii repotați, Ioan Petrovici preot în Cielovrom. și protector al Reuniunii, și Alexandru Onae învățator în Lugoș și bibliotecar al Reuniunii.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Aranjată cu mașinăriile cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame și totfelul de lingerie cu prețuri moderate.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimită francat.

— Adunarea generală este salutăată de P. O. D. protopop Traian Oprea, ca delegat al Venerabilului Consistor diecezan, de inspectorul școlar reg. Gombkötő Antal, și de inv. Iuliu Vuia președintele și delegatul Reuniunii învățătoarești aradane din stânga Murășului. Se aleg apoi comisiile, cărora se predau rapoartele și exhibitele pentru adunarea generală. Terminându-se acestea, învățătorul Mihai Crăciun din Hodoș predă oral tema sa „Cum să se obișnuiască învățătorul a face observări psihologice?” care e urmărită cu atenție din partea celor prezenți. I-se votează mulțumită protocolară, și se decide premiarea lucrării.

După amiază, la orele 3, s'a deschis ședința II, în care membrul Petru Bandu din Recița-montană ne-a arătat în ce măsură contribuie învățământul limbei materne la desvoltarea cugetării, iar inv. Ion Marila din Recița-română a vorbit despre preot ca director școlar. Ambilor disertanti li-s'a votat mulțumită protocolară și s'a decis premiarea lucrărilor.

Urmează rapoartele comisiilor asupra activității biroului și a comitetului. Se primesc ca membri fondatori: prof. Dr. Moise Ienciu, Dr. Cornel Cornenau secretar consistorial, preotul Mihai Costescu (Ieșelnița), preotul Nicolae Cămpăeanu (Maidan), Petru Valușescu (Caransebeș), inv. Elena Biju (Caransebeș) și mai mulți membri ajutători.

Reconstruirea biroului și a comitetului s'a făcut sub înțeleapta conducere a dlui protopresbiter Traian Oprea, — alegându-se președinte: Traian Hențu, vice-președinte: Mihai Crăciun, notari: Petru Bandu, Procopie Șimianu și Ion Cotilă, casar: Patrichie Rămneanțu, bibliotecar: Sofia H. Florescu, fise: Caius Brediceanu, membri în comitet: Nicolae Mircea, Ion Marila, Petru Savii, Ștefan Jianu, Iosif Badescu, Simeon Ionaș, Vasile Tărianu, Carol Lazar, Ion Naia și Ion Mareu.

„P r o g r e s u l”

— **Atentatul contra ministrului Stolypin.** Asupra atentatului săvârșit Vinerea trecută de revoluționarul Bagrov asupra ministrului-președinte al Rusiei cu prilejul seratei din teatrul imperial din Kiev se comunică azi mai multe amănunte interesante și în aceeași vreme și compromițătoare pentru poliție.

Bagrov, care fusese în repetite rânduri pedepsit pentru acte politice la urmă a intrat în serviciul poliției secrete, continuând însă și de aci înainte să întrețină legături cu revoluționarii. Autoritățile știau despre aceasta, dar nădăjduiau să tragă și de aci un folos, în credință că au câștigat în Bagrov pe al doilea Azev care le va des-

coperi toate tainele revoluționarilor. Așa s'a întâmplat că Bagrov a putut pătrunde în sala teatrului cu legitimație personală și în aceeași vreme cu știrea poliției care avea cunoștință și despre atentatul ce se plănua contra ministrului. E de discutat însă — de știa oare poliția că atentatorul va fi Bagrov ori ba — sau acesta se sus-trăsese vigilenței poliștilor sub cuvânt că el va putea zădărnici acest atentat, căci cunoaște persoana din chestie.

Planul său era bine stabilit deja cu luni înainte și când a primit ordinul dela comitetul revoluționar ca să execute omorul știa foarte bine ce misiune grea și-a luat asupra-și, căci cu prilejul oricărei reprezentatii la care ia parte și împăratul, cel puțin două treimi din public sunt numai agenți de poliție, prin urmare știa ce-l așteaptă dacă va fi prins.

El singur a declarat că după ministru ar fi urmat țarul la rând, și l'ar fi împușcat și pe acesta în momentul când a părăsit loja, dacă nu l'ar fi prins poliția înainte de vreme.

Starea ministrului a început să meargă spre rău și e puțină nădejdie să scape cu viață. Medicii nu îndrănesc și sunt de credință că gloanțele cari l'au zdrobit, au fost înveninate.

— **Victimile aviației.** În lupta pentru cucerirea aerului nenumărați eroi și-au găsit moartea pe care o căutau cu îndârjire, în avântul spre culmi neatinse de muritori. Nu e săptămână în care să nu vină știre că cutare pilot sau aviator s'a prăbușit din înălțimi amețitoare și a murit.

Acelaș sfârșit l-a avut și aviatorul militar Klaubert care s'a avântat Vinerea trecută cu un aeroplan în înălțime pe câmpul de exerciții dela Verdun. Nenorocitul era ofițer în rezervă și a fost împărțit la secția aviației, pe timpul manevrelor. A fost îngropat în mijlocul salvelor de tunuri și înainte de ce l-au coborât în pământ, i-au prins virtutea militară de piept.

— **O spargere rentabilă.** În orașul Westminster din Columbia Britică, a avut loc zilele acestea o spargere de proporții neobișnuite. Câțiva bandiți au pătruns în localul băncii: „Bankos Montreal” și ridicând casa au spart-o cu dinamită și au dus cu ei un milion de punți (36 milioane de coroane).

— **Interesează numai pe părinți.** Cu începerea anului școlar, cumpără copiilor ghete anatomice, cari atât ce privește igiena picioarelor, cât și ieftineala sunt cele mai de recomandat. Se află de vânzare la filiala fabricii de ghete anatomice Moskovits. — Arad, Piața Independenței 18.

— **Németh și Király,** croitorie pentru domni Cluj, str. Tömö 5, anunță on. public română din loc și impre-

jurime, că au sosit ștife indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomediate, conform model. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

— **Atragem atenția ca. cetitori,** cari vor să-și comande cămine, să se adreseze fabricii Tamássy Iózséf din Cluj, str. Monostori 7, când stă la dispoziția cumpărătorilor cu bogat asortiment de căminării de teracota și majolică. Prețuri eftine, cumpărătorii rimesc garanță.

BIBLIOGRAFII.

„**Noua Revistă Română**” de sub direcțiunea dlui C. Radulescu-Motru, are următorul sumar:
Noutăți: Serbările Ligei culturale. — O broșură nouă despre România. — Origina și semnificația numelui Iași.

Chestiuni actuale: C. Radulescu-Motru. — Adevăr și Minciună.

Invățământ: G. Bogdan-Duică. — Liceele și gimnaziile în anul școlar 1910—1911. Gr. Muster. — Primul congres de pedologie din Bruxelles.

Literatură: Emil Isac. — Luna lui Sf. Iuliu. — Cronică științifică: Emanuel Grigoraș. — Noutăți științifice: Cultura țășurilor în afară de organism; Mișcarea Browniană.

Note și discuții: Radu Ciomag. — Câteva adevăruri pentru frații noștri de dincolo. Hilmer. — Un subofițer român decorat de împăratul Germaniei (cu o ilustrație).

Insemnări: Reminiscențe dela serbările culturale din Blaj. — O critică recentă a „Neoobșgiei”: — Naționalismul... cu băta! — Centenarul lui Theophile Gautier. — Cum este rezolvată chestiunea evreiască.

Revista revistelor: Viața Socială. — La Voce. — Mercure de France. — Les Annales.

Memento.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universal. Fost medic de clinică și spital.
Specialist în morburile interne,
de femei, de copii și de urechi.

— ARAD —

Strada Petőfi (lângă gimnaziu) Nr. 10.
Consultatuni: 11—12 ore a. m. și 1/2 3—5 ore p. m.

Leon Tolstoi.

110

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

XXVI.

Pe când călătoria pe moștile sale, Pierre, voios și fericit de câte făcuseră, își zise că n'ar face rău să, facă o vizită prietenului său prințului Andrei, pe care nu-l mai văzuse de doi ani.

Bogonciarona, moșia prințului Andrei, era rău situată, într'o regiune scăzută, plină de câmpii și de păduri de plopi și de brazi. Casele boierești se înălțau la o margine de sat, în dosul unui eleșteu de curând săpat și ale cărui maluri nu erau încă acoperite cu iarbă. Ele se alcătuiau dintr'un loc viran pe care se lucra intru clădirea unei mori, dintr'un șir de hambare, din case pentru servitori, din grajduri, dintr'o căsuță de băi și dintr'o clădire mare de piatră, formând un semi-cerc și care era încă neisprăvită.

În jurul casei se întindea o grădină de curând plantată. Porțile erau noi și solide, sub un șopron se vedea o pompă de incendiu și un butoi verde. Șoselele din partea locului erau drepte, podurile erau solide și înzestrate toate cu parapete. Totul dovedea soliditatea și supraveghierea stăpânului. Anton, bătrânul servitor al prințului Andrei, îl ajută pe Pierre să se scoboare din trăsură și-l introduse într'o anticameră mică și curată. Pierre fu izbit de aerul modest al acestei căsuțe, și-și aduse aminte de somptuozitatea în care prințului Andrei trăise pe vremuri la Petersburg. El

intră cu vioiciune în salonaș unde mirosea încă a scânduri, căci odaia nu era încă dată cu var, și se pregătea să înainteze; dar Anton i-o luă înainte, și mergând pe vârful ghetelor se apropie de o ușă, unde bătu încetșor cu degetul.

— Ei bine? ce mai este? întrebă o voce posomorită și neplăcută.

— Un mosafir! zise Anton.

— Un moment.

Pierre auzi șgomotul unui scaun urnit din loc și apropiindu-se repede de ușă, se văzu față în față cu prințul Andrei, întunecat și îmbrătrânit. Pierre îl îmbrățișă, apoi ridicându-și ochelarii pe frunte, îl sărută de două-ori pe obraz, privindu-l de aproape. Prințul Andrei exclamă:

— Ce surpriză! Sunt fericit, foarte fericit că te văd.

Pierre nu răspunde. El își privea prietenul cu ochii mari deschiși și plini de uimire. Era izbit de schimbarea ce se operase în prințul Andrei; cuvintele amicalului său erau blânde, el avea surisul pe buze, dar ochii lui erau stinși, morți.

Cum se întâmplă în general după o depărtare lungă, conversația lor fu la început frântă, ei vorbeau de una, de alta cu iuteală. În sfârșit, veni vorba de trecut, de viitor și de căsătoria lui Pierre, de proiectele lui, de rășboiu...

— Nici nu-ți pot spune în tot timpul ăsta; par'că nic nu mai sunt eu, zise Pierre.

— Da, te-ai schimbat mult.

— Dar d-ta? Ce planuri mai ai?

— Ce planuri? întrebă prințul Andrei cu ironie. Planurile mele? mai repetă el ca și cum cuvântul acesta l'ar fi uimit. Dar de ce să vorbim de mine? Spune-mi mai bine cum ai ieșit și tot ce ai făcut.

Pierre începu să povestească, silindu-se să tăimiască partea lui în reformele pe cari le împlinise. De prințul Andrei, i-o luă înainte și îi spunea tot ce se întâmplase lui Pierre cu această ocazie, ca și cum i-ar fi cunoscut toată povestea. Și nu numai că prințul Andrei îl ascultă fără interes, dar îi era rușine par'că de cele ce-i spunea Pierre. Contele se simți jenat în societatea prietenului său și făcu.

Ei eșiră din casă și se plimbară până la cină, tot vorbind de politică și de altele, ca și cum n'ar fi fost nici o intimitate între ei.

La masă, veni vorba de căsătoria lui Pierre.

— Am fost cât se poate de surprins când am primit vestea căsătoriei tale, zise prințul Andrei.

— Am să-ți povestesc eu odată cum s'au petrecut lucrurile. Știi însă, că am sfârșit pentru totdeauna?

— Pentru totdeauna? făcu prințul Andrei.

— Poate că nu știi ce s'a întâmplat, zise Pierre. N'ai auzit oare de duelul meu?

XXVII.

Era deja întuneric când prințul și Pierre se apropiară de peronul casei boierești din Lyssiguri. Prințesa Maria îl conduse pe Pierre în salon.

— Vă cunosc de multă vreme, și vă iubesc ca un frate, îi zise ea.

Și adaugă, cu un ton familiar:

— Cum îl găsești d-ta pe Andrei? Mă neliniștește mult. E drept că sănătatea lui e mai bună, dar astă primăvară i-s'a redeschis rana și medicul l-a sfătuit să facă o cură de apă... Dar moralul lui mă prevenisă mai mult, el n'are o fire femeiască, el n'are lacrimi cu cari să-și răcorească suferința; durerea lui o închide în el însuși. Astăzi e mai vesel, dar e numai efectul vizitei d-tale — de mult nu l'am mai văzut așa bine dispus. Uite, ai putea să-l sfătuești d-ta să facă o călă-

EISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

MADEA-MARE—NAGYVÁRAD
KÖCZI-ÚT Nr. 14. LÁNGÁ APOLLO.

Atelierul de dentură

Radu Novák

Arad, Tököly-tér 7.

Etagiul I.

ANUNȚURII

se primesc cu prețuri moderate la administr. Tribunei.

Gruber Dezső

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj—Kolořsvár.

Colțul străzii Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul »Fészli«.

Noutăți în diferite soiuri de
PĂLĂRII

de domni și copii, albituri, cravate și toffelul de articole. — Prețuri solide. — Serviciu conștiincios.

Comandele din provincie se execută prompt și francate.

S'a desohis

Arad, Piața Libertății No 18.

Blănării !!!

precum: boauri (muff) tocuri de picioare, — Jachete, după croiu englez și francez, berletuieli cu lână, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár - Josefstadt,
Hunyadi-út 9.

Prăvălie nouă. Prăvălie nouă.

Mészáros Károly,
croitor pentru domni
Kolořsvár, Szentegyház-u. 6.

Își recomandă depozitul bogat asortat cu stoffe din țară și străinătate, lucrează toffelul de haine bărbătești la ultima modă, croi modern, serviciu prompt, lucru ireproșabil și prețuri moderate.

în străinătate, căci viața asta calmă și monotonă... Alții nu bagă de seamă acest lucru; eu însă observ.

Pe la ceasurile zece, lacheii auzind zurgălăii dela usura bătrânului prinț, deteră fuga la peron. Prințul Andrei și Pierre eșiră întru întimpinarea prințului Bolkonski.

— Cine e ăsta? întrebă bătrînul prinț dându-se jos în trăsură.

— Ah! îmi pare bine, sărută-mă, sărută-mă, adăogă de îndată ce i-se spuse că era Pierre.

Bătrînul Bolkonsky era în toane bune. Când prințul Andrei intră înainte de supeu în apartamentul tatălui său, îl găsi pe acesta într'o discuție animată cu Pierre. El se apropiă de masa pe care prințul Andrei, care nu voia să ia parte la discuție, cerceta hîrțile luate de tatăl său.

— Inchipuiește-ți, Andrei, că mareșalul de nobletă, contele Rostoff, n'a furnisat nici jumătate din oameni pe cari trebuia să-i trimită. A venit să mă invite la masă... I-am dat eu masă!... Dar, fiule, prietenul tău Pierre, nu glumă! Mă încălzește. Un altul spune lucruri înțelepte și pe cari nu le pot asculta; el însă spune prostii cari îmi încălzesc însă sufletul, mie un moșneag! Ei bine, mergeți, mergeți, am să vin poate după supeu ca să mai discutăm împreună.

Și pe când Pierre eșia din odaie, el strigă după el: — Încearcă de o iubește pe mica mea proastă, prințesa Maria!

Numai în timpul șederei lui la Lyssiguri avu Pierre prilejul să aprecieze tot farmecul și toată puterea prieteniei pe care o avea pentru dânsul prințul Andrei. Acest farmec se întindea și în raporturile lui cu toată familia. Cu toate că Pierre abea cunoștea pe bătrînul prinț și pe prințesa Maria, se simțea față de ei ca un

prieten vechiu. Toată lumea îl iubea, până și micul Nicolae îi zâmbea și se lăsa cu plăcere a fi luat în brațe de el. Mikhaïl Ivanici, d-ra Bourien, se uitau la Pierre cu zâmbete voioase când sta de vorbă cu bătrînul prinț care se arăta foarte iubitor față de el, rugându-l adese ori să mai vie să-i vadă.

Și când Pierre îi părăsi, membrii familiei Bolkonski adunați la olaltă, se întrețineau de el, ea întotdeauna când pleca cineva din casa lor; dar pentru Pierre nu era nici unul care să nu-l fi laudat din toată inima.

XXVIII.

Când se întoarse Rostoff în armată, simți pentru întâia oară cât îi erau de scumpe legăturile care-l ureau cu Demissoff și cu întreg regimentul. Când dete cu ochii de cel dintâi husar care purta uniforma regimentului său, când revăzu piroanele de cari se priponeau caii, când Lavruska strigă cu bucurie stăpânului său: „A sosit contele!”, când părosul Denissoff sări de pe cal ca să-l îmbrățișeze, când ofițerii veniră să-i ureze bună sosire, el încercă aceleași sentimente ca în elipe când o sărutase pe mama, pe tatăl și pe surorile lui. Lacrimi de bucurie îi strănsură gâtulejul, împiedecându-l să scoată un singur cuvânt. Apoi se prezentă în fața comandantului regimentului care-l repartiză în escadronul din care mai făcuse parte.

După pierderea sa la joc, Rostoff luă hotărîrea de a deveni un ofițer cu totul altul de cum fusese altădată, și de a fi un om desăvârșit. El se mai hotărî să restituiască tatălui său suma pierdută la joc, în restimpul de cinci ani.

Contele îi trimitea în fiecare an zece mii de ruble; Rostoff își zise că nu va cheltui decât două mii, iar restul va servi pentru plățirea datoriei sale.

După ce se retrase de mai multe ori, după ce înaintă

și se război la Pultusk, la Eylan, armata rusă se concentra în împrejurimile lui Bartensheim. Se aștepta acolo sosirea țarului pentru începerea unei noi campanii. Regimentul Pavlograd, făcând parte din această armată, și care făcuse campania din 1805 și își complectă cadrele în Rusia, sosi prea târziu pentru a se fi amestecat la cele dintâi angajamente. El luă parte la bătălia dela Pultusk, nici la aceea din Eylan, și fu încorporat în detașamentul lui Platow. Detașamentul acesta luera independent de grosul armatei. Cei din Pavlograd avură mai multe angajamente cu inimicul, făcură prizonieri, și odată puseră chiar mâna pe echipagiile mareșalului Qudinot. În April, regimentul rămase timp de mai multe săptămâni inactiv, lângă un sat nemțesc, ruinat în toată întinderea sa și părăsit de locuitorii lui.

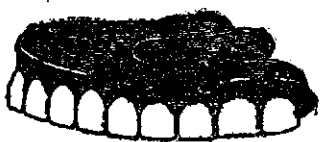
Zăpada se topea în noroi, și cu toate că era ger încă, ghița se spărgea pe fluviu și șoselele erau de neumblat; timp de mai multe zile nu se putu împărți nici merinde, nici nutreț pentru cai. Era cu neputință să se facă aprovizionări, și oamenii rătăceau prin satele părăsite, căutând cartofi, din cari nu găseau însă decât în foarte mică cantitate. Totul era consumat și locuitorii se împrăstiaseră care încătro; puținii săteni cari rămăseseră pe la casele lor erau într'un hal mai rău ca cerșitorii, ei nu mai posedau nimic, ba chiar soldații cu inima bună, în loc să le ia ceva, împărțeau cu ei puținele lor merinde.

Regimentul Pavlograd nu pierduse decât doi oameni în luptă, dar lipsurile și mizeriile îi prăpădiseră jumătate din efectiv. Prin spitale moartea era sigură, așa că, soldați cari sufereau de friguri ori de disenterie din pricina hranei proaste, preferau să-și urmeze serviciul, trărandu-se prin rîndurile lor.

(Va urma)

Un candidat de avocat

incepător,

află aplicare în cancelaria advocațională alui
Dr. Fedor Teimer,
în Boksánbánya (Bocșa-Montană).**Un candidat de avocat**cu practică, află imediat aplicare în cancelaria avocatului **Dr. Victor Deleu,** în Șimleu (Szilágyosomlyó).**De vânzare.**În pădurea Bodrogului se află de vânzare
lemne(fașinguri) precum și așchii cu preț moderat.
A se adresa lui
Cukor László, Arad.Scoaterea dinților, dinți
artistici, poduri în gură, de
aur, coroane, efepțuiește**QUIL REINHOLD**

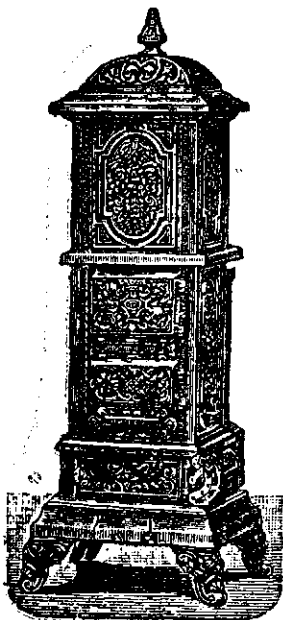
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ.**KIRÁLY LAJOS**ferar, dogâr, șelar și lustruitor.
Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.Recomandă uzina sa înlocuită cu pu-
teri motorice și lucrative bune, pentru
prepararea articolelor de *ferărie, șelărie*
și *lustruire* cu prețuri ieftine, dispunând
de un serviciu prompt, execuție modernă.**Ilustrate**cu vederi din Arad, peisaguri,
pasteluri și motive românești
se pot căpătala „**Librăria Tribunei**“.**Totfelul de blănării**precum: boauri, (muff), tocure de
picioare, Jachete după croiul englez
și francez, berletuiei cu lână, totfelul
de căciuli, etc. Reparări
și transformări bune și
ieftine se pot câștiga la**Puskás József**

blănar

Aiud—Nagyenyed
Király-utca 80—82. sz.**KÁDI FERENC**călțunar ortopedic pentru bărbați și femei
Temesvár-Josefstadt, Hunyadi-ut 13.Își recomandă depozitul său bogat asortat cu
ghete p. bărbați, femei și copil
calitatea cea mai bună cum și comande după
măsură pelângă prețuri convenabile. Repa-
raturile se primesc pelângă prețuri ieftine.

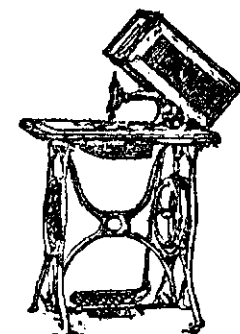
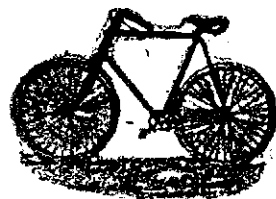
Pregătesc

cupatoare de teracotă,căminuri, vase, glastre,
cu prețuri moderate.Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc
și repararea cupatoarelor vechi și în provincie.
Rugând sprijinul mult onoratului public:**Magyar István,**fabricant de căminuri și articole de lut
Temesvár-Gyárváros, Kém-u. 16.**Leitner Sándor**

mechanic și electrotehnic

Cluj—Kolozsvar,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri mo-
derate: case de bani, bicicletemașini de cusut, gramafone
și mașini de scris. — Primește
ori-ce muncă de bransă, precum: în-
troducerea soneriilor, a lumini de
electrice și a diferitelor motoare.

= Atelierul de fotografariat a lui =

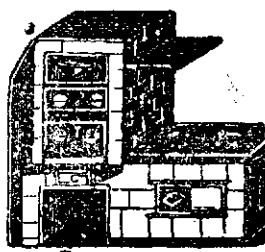
Csizhegyi Sándor

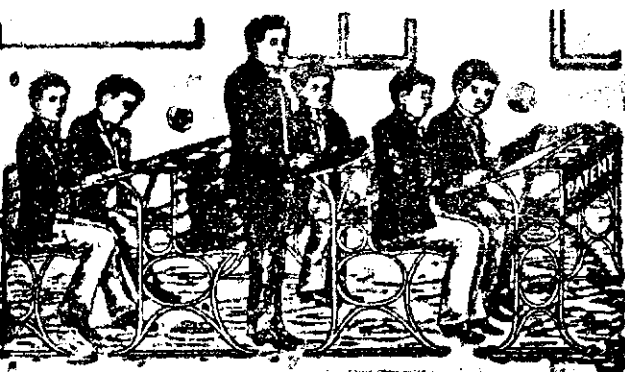
Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase foto-
grafii, deasemenea acvarele, picturi în olei,
specialități în pânze ori mătase, cari prin spă-
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás
király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. —
Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.**CARL GÜRTLER**

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26.se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales
LA ZIDIRI NOI.Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj,
grilaj la morminte și galerii, se pregătesc
conform gustului în modul cel mai succes
Paratonere și montarea lor. Instalațiuni
de apeducte, closete, baie, introducere
electrică executate cu măiestrie.Reparaturi se primesc. Mare magazin
de căminuri perpetue în diferite mărimi.**Carl Gürtler junior.**

Cele mai moderne
moblie de fier și aramă
 și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
 și mobilarea lo-
 culțelor, hotele-
 lor, spitalelor și
 școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
 teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se life-
 reză numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

Întotdeauna acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

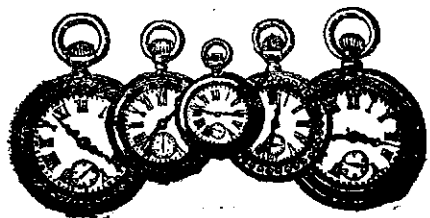
H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reispergasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de

C I A S O R N I C E

de buzunar și de părete și
 clasornice deșteptătoare,
 precum și articli optici.
 Prăvălie de obiecte de
 aur și argint signate
 oficios.
 Toate reparaturile se ex-
 cută prompt și cu garanță.

Magy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-u. No 4.

In stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. :-

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete
 după natură și fotografii, monumente mor-
 mântale, totfelul de produse ale industriei,
 apoi lucrări moderne sculptate pentru deco-
 rația zidurilor din teracotă, piatră, ghips,
 ciment și din alte materii pelângă prețurile
 cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

Bencsik Zsigmond în Déva

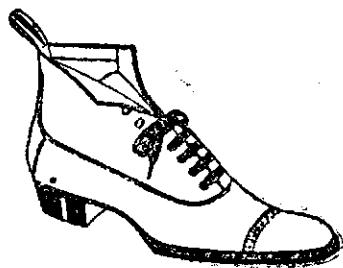
Oferă

ghete americane și franceze

cusute cu mâna în
 atelierul propriu
 — precum și —

ghete gata

f. moderne p. băr-
 bați, femei și copii.

galoși, ghet
 comode și p.
 gimnastică. —

Mare magazin de
 gume renumite
 de Sullivan pentru
 tocuri la ghet
 și creme excelente.

Ghetele pentru picioare neregulate și bolnave le
 pregătesc după măsură. — La comanda din provincie este
 destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de
 luminări de ceară în Ungaria de sud
 Temesvár-Gyárváros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere,
 precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu
 preț moderat. — Bisericiiilor se dă la
 cumpărarea de luminări rabat. —
 Comandele se îndeplinesc prompt.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în
 Timișoara-Fabrik, Andrássy-ut No 22.
 și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Își recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

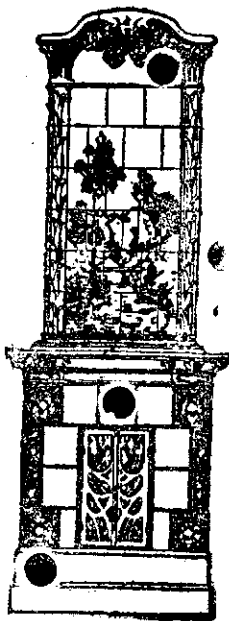
table de marmoră, statui,
 etc, fabricație proprie în executare
 de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, livrează
 — mai ieftin ca orice concurență. —
 Recomandându-se on. public roagă
 cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,

măiestru de sculptură în piatră.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoș-
 tința on. public, că în Koloszvár,
 Monostori-u. 7, am deschis
 un mare magazin înregistrat
 și provăzut cu *cuptoare din țară*
 și străinătate, unde se află în de-
 pozit permanent cuptoare moderne
 de majolică stil secesion și cuptoare
 de olandez Daniel, precum și cămi-
 nuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra de-
 pozitului meu model, asigurînd-ul tot
 odată despre calitatea perfectă ale arti-
 colelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt
 cu deosebită stimă:

Tamásy József,
 Koloszvár.

Abonați „TRIBUNA POPORULUI”

cea mai bună și mai ieftină foaie populară.

„Arieșana”

institut de credit și economii societate pe acții în Turda.

Prospect de emisiune.

Adunarea generală a institutului de credit și economii „ARIEȘANA” societate pe acții în Turda, ținută la 24 Februarie a. c. având în vedere dezvoltarea treptată a institutului a hotărât estinderea cercului de activitate prin înființarea de filiale și totodată urcarea capitalului social de la 160.000 Cor. la 300.000 Cor. prin emisiunea alor 1400 buc. acții nouă în valoare nominală de 100 Cor. — Cu executarea acestor hotărâri s'a încredințat direcțiunea, care totodată raportează că până în prezent a deschis filiale în Iara-de-jos și în Ghirișul-de-arieș, și că cererile de împrumut ale clientelei — cari până acum, conform bilanțului trecut au fost satisfăcute fără reescompt, — de acum înainte din capitalele disponibile nu mai pot fi împlinite. Direcțiunea pe baza acestei hotărâri esmite următorul prospect de emisiune și ofere spre optare, respective subscriere nouele acțiuni pe lângă următoarele condițiuni:

1. Fiecare acționar are dreptul de a opta în valoare nominală de 100 Cor. la acție și 3 Cor. spese de emisiune, atâtea acții, câte are transcrise în cartea acționarilor.

2. Pentru acei acționari, cari ar dori să subscrie un număr mai mare de acții de câte au înregistrate, precum și pentru reacționari prețul unei acții noue se stăporește în 120 Cor. și 3 Cor. spese de emisiune.

Opțiunea precum și nouele subscrieri Direcțiunea le va primi în ordinea intrării listelor de subscriere.

3. Sumele întrate peste prețul nominal al acțiilor, după detragerea speselor de emisiune, se vor adăuga la fondul de rezervă.

4. Terminul pentru dreptul de optare precizat în punctul prim se fixează până la 1 Noemvrie c. iar pentru subscrierea celorlalte acții fără drept de optare, până la 1 Decemvrie 1911.

5. Prețul acțiilor se solvește la următoarele termene:

a) La subscriere 10 procente la sută și 3 Cor. spese de emisiune.

b) Până la 31 Decemvrie 1911, 20 procente la sută.

c) Până la 1 Martie 1912 . . . 10 ” ”

d) Până la 1 Maiu 1912 . . . 20 ” ”

e) Până la 1 Iulie 1912 . . . 10 procente la sută.

f) Până la 1 Septemvrie 1912 . 15 ” ”

g) Până la 1 Noemvrie 1912 . 15 ” ”

Acționarilor însă le stă în voie a solvi și mai multe rate de odată. După sumele solvite, dela ziua solvirei se compută 5 procente dobândă pentru ratele decăzute și nesolvite la timp se vor computa 6 procente interese de întârziere și totodată direcțiunea își rezervă dreptul a se conforma §. 11, care sună:

„.....Nesolvindu-se vre-o rată din acțiuni la timpul său, direcțiunea provoacă prin publicare de 3 ori a numărului respectivei acțiuni, în foile societății pentru răspunderea ratei restante și când nu se solvește nici după 4 săptămâni dela ultima publicare prin jurnale, atunci posesorul acțiunii se provoacă direct prin postă la solvire, care dacă în 15 zile dela expedarea provocării n'ar urma, dreptul de acționar pentru acele acțiuni se dechiară pierdut și sumele deja solvite, trec în fondul de rezervă al institutului. Excepțiune se face pentru orfani, al căror tutor după denumirea primită din partea respectivei sedrii orfanale — este îndatorat a răspunde ratele restante în timp de 6 luni cu 6 procente interese de întârziere”.

6. Acțiunile din noua emisiune vor intra în toate drepturile acțiilor vechi numai cu 1 Ianuarie 1913.

7. Acțiunile noue se vor elibera numai după solvirea întregului preț, iar solvirile parțiale se vor cvita în un certificat interimal.

8. Subscrierea de acții e a se face pe contrapagina prospectului și solvirile se efectuează la cassa institutului.

9. Pentru hotărârea definitivă asupra înmulțirii capitalului social și pentru modificarea corespunzătoare a statutelor, atât vechii acționari, cât și noii subscriitori vor fi convocați la adunare generală, care va putea hotărâ înmulțirea capitalului social și la sumă mai mare, sau mai mică decât 300.000 Cor., după cum capitalul asigurat prin semnările de acții acceptate de direcțiune, va fi mai mare sau mai mic.

Turda, la 19 August 1911.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Direcțiunea.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA ÎN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nr. 1—2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Șiria (Világos), Chișineu (Kisjenő) și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000.— Cor.
Fond de rezervă 2,000.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 14,000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . . 350,000.000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărirea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragere.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.